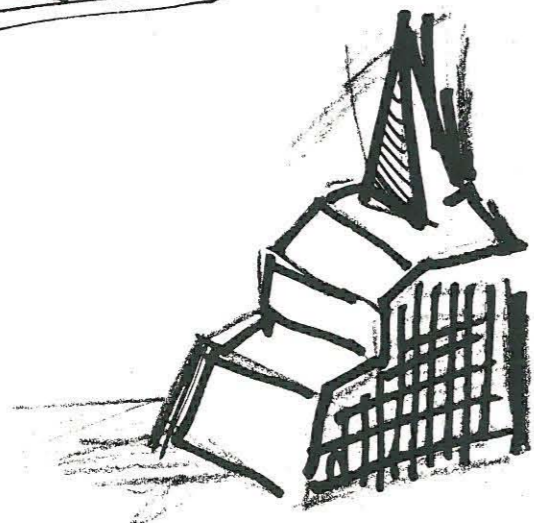

*Stikke - oker 1976.
Claus*

ISBN 87-982463-1-3

CLAUS BOJESEN: GAIA MOD SOLEN (417), 130x97, MALERI 1986

1962 p f o 1987

CHARLOTTENBORG

NYHAVN 2 · KBH. K. · 24. OKT.-8. NOV. · KL. 10-17

Pro-(lat.): frem-, foran, forud. **pro 'anno:** (lat.), fork. p.a., årlig, pr. år. **pro'babel** (lat.): sandsynlig, troværdig, værdig til bifald. **probat** (lat.): god, virkningsfuld. **probere** (lat.): prøve. **problem** (gr.): opgave, vanskeligt spørgsmål der trænger til løsning. **proces** (lat.): udvikling, fremgangsmåde. **procession** (lat.): højtideligt optog. **Procol Harum:** eng. beatgruppe. **Procyon Canis Minoris:** stjerne i Lille Hund. **produkt** (lat.): fremstillet vare. **produktion** (lat.): den virksomhed ved hvilken der fremstilles goder til dækning af menneskelige behov. **pro et contra** (lat.): for og imod. **profan** (lat. pro fanum: foran templet) : ugudelig, verdslig, respektløs. **profanere** (lat.): vanhellige, krænke. **pro'fanum 'vulgus** (lat.): den uindviede hob, den store mængde. **pro'fet** (gr.): forkynder, spåmand. **profil** (lat.): omrids af en genstand eller en person set fra siden. **profit** (fr.): udbytte, fortjeneste. **pro forma** (lat.): for formens skyld. **profos** (ty.): egl. ordenshåndhæver ved mil. afdeling, bøddel. **profylaktisk** (gr.): forebyggende. **prognose** (gr.): forudberegning, forudsigelse. **program** (gr.): plan for en forestilling. **programmering** (gr.): opstilling af et program, tilrettelæggelse af et forløb. **progression** (lat.): fremadskriden. **progressiv** (lat.): fremadskridende, tiltagende. **Prohaska,** Carl Wilhelm, f. 1903, da. ing. **prohibi-tiv** (lat.): forbydende, forhindrede. **projekt** (lat.): udkast, plan. **projektil** (fr.): cylindrisk formet legeme til affyring af et våben. **projektion** (lat.): afbildning af en genstand på et plan ved et system af rette linjer. **proklamere** (lat.):

Oplysninger om PRO 87

Charlottenborg 24. okt-8. nov. 1987, daglig 10-17.

Udstillingens telefon: 01 13 71 39.

PRO's styrelse:

Bjarne W. Troelstrup Tlf.: 01 60 29 08

Elmer Hemmingsholt (sekretær)
Tlf. 01 60 98 69

Birthe Kronkvist
Tlf.: 01 58 13 08

Køb på udstillingen: Henvendelse ved indgangen eller kunstneren.

Ophængningsudvalg: Steffen Lüttge, Roger Martyn Pring, Bjarne W. Troelstrup.

Plakat, katalogomslag,
indbydelse: Claus Bojesen.

Sats: Politiken Tryk: Aage Petersens Eftf., København.

Kunstnersignalementerne er skrevet af maleren og forfatteren Ole Vincent Larsen.

PRO takker Augustinusfonden, Danmark Nationalbanks Jubilæumsfond og Bikubenfonden for støtten til udgivelsen af jubilæumskataloget.

ISBN 87-982463-1-3

PRO's medlemmer

Gerda Thune Andersen, Vesterbyvej 2, 9990 Skagen.
Jane Balsgaard, Vindestræde 8, 2820 Gentofte, Tlf. 01 65 21 91.
Gunnar Bay, Egeløvsvej 31, 2830 Virum, Tlf. 02 85 57 22.
Poul Anker Bech, Bastholm Møllevej 115, 9760 Vrå, Tlf. 08 98 81 53.
Albert Bertelsen, Gl. Landevej 44, Mølholm, 7100 Vejle, Tlf. 05 82 62 93.
Claus Bojesen, Linnésgade 20A, 1. 1364. Kbh. K. Tlf. 01 13 03 32. Privat: 02 89 37 26.
Birger Brøndum, Vængestien 3, 2840 Holte, Tlf. 02 42 16 01.
Svend Danelund, Lingbanke 93, 9900 Skagen, Tlf. 08 44 55 75.
* Erling Gregers, Bakkeskoven 105, Stjær, 8860 Skanderborg, Tlf. 06 95 01 20.
* Ole Haupt, Puggårdsgade 7, 1573 Kbh. V. Tlf. 01 32 97 16.
Elmer Hemmingsholt, Brønshøj Kirkevej 27, 2700 Brønshøj, Tlf. 01 60 98 69.
Jan Jensen, Båring mejeri, Middelfartvej 37, Tlf. 09 48 16 32.
Annelise Kalbak, Grønnegade 38, 4., 1107 Kbh. K. Tlf. 01 13 08 11.
Birthe Kronkvist, Etonvej 21, 2300 Kbh. S. Tlf. 01 58 13 08.
Ole Vincent Larsen, Skyttemarksvvej 54, 4700 Næstved, Tlf. 03 72 07 04.
Poul Lillesøe, Julianehåbsvej 10, 2900 Hellerup, Tlf. 01 69 04 74.
* Karin Birgitte Lund, Eggersvej 2900, Hellerup, Tlf. 01 65 63 93.
Steffen Lüttge, Villa Frydenlund, Søndersøvej 23, 3500 Værløse, Tlf. 02 48 58 24.
Börje Ottosson, Lucernestien 41, 2610 Rødovre, Tlf. 01 70 11 48.
Kjeld E. Petersen, Linnésgade 20 A, 2., 1361 Kbh. K. Tlf. 01 26 60 36.
* Roger Martyn Pring, Krogerup Højskole, 3050 Humlebæk, Tlf. 02 19 38 80.
* Naja Salto, Fr. holms Kanal 28 C, 1220 Kbh. K. Tlf. 01 14 60 56.
Preben Siiger, Bartholinsgade 7, 1356 Kbh. K. Tlf. 01 13 14 70.
Britt Smelvær, Østervoldgade 34, 1350 Kbh. K. Tlf. 01 12 88 59.
* Carsten Svennson, Hybenvænget 42, 2740 Skovlunde, Tlf. 02 91 15 42.
Bjarke Regn Svendsen, Storegade 3, 6862 Tistrup, Tlf. 05 29 92 62, Hystadveien 185, Sandefjord, Norge.
Tlf. 00947 34 68 805.
Frede Troelsen, Kærbyvej 20, 5446 Asperup, Tlf. 09 48 13 56.
Bjarne W. Troelstrup, Havdrupvej 45, 2700 Brønshøj, Tlf. 01 60 29 08.
'Æ Hus', Mosevej 6, 6990 Husby pr. Ulfsborg, Tlf. 07 49 55 20.
Jette With, 26 Boulevard Voltaire, F-75011 Paris, Tlf. 00933 1 806 4 998.
* Yan, Rønnegårdsparken 68, 5700 Svendborg.
Forfatter Ole Wahl Olsen, Gothersgade 158 A, 1123 Kbh. K. Tlf. 01 13 09 17.

Udstiller ikke i år

...og gæster

Hans Kjær, 'Kærgården' Hummeltved, 5900 Rudkøbing, Tlf. 09 57 16 01.
Kirsten Langkilde, Hans Jensensvej 1, 2900 Hellerup, Tlf. 01 61 24 67.
Finn Petersen, Leifsgade 22, 2300 Kbh. S. Tlf. 01 31 41 30.
Finn Reinbothe, Leifsgade 22, 2300 Kbh. S. Tlf. 01 31 41 30.
Allan Scharff, Sølvgade 22, 1307 Kbh. K. Tlf. 01 32 60 34.

Træk af en femogtyveårige historie

Af BENT IRVE

Den flok af unge og yngre kunstnere, der i 1962 startede Pro, var på én gang så usikre og selvbevidste, at de fandt det nødvendigt at stille sig på valg på forhånd samtidig med at de vel troede, at de havde betrykket deres kunstneriske fremtid. Holdningen er lidt dobbelttydig, men i hvert fald: i det første katalog (1963) lille programklæring stod der: 'Halvdelen af gruppen vil hvert andet år stille sig på omvalg og udstille sammen med andre malere og skulptører i det håb på denne måde at styrke udstillingen som et redskab for kunstens udvikling'. Man forstår at den nye sammenslutning turde kalde sig en nyskabelse i dansk kunst. Her var der jo ligefrem tale om en slags system, der ville betyde at kunstnerne på skift skulle trække sig for kunstens udviklings skyld. Nå, dette er nu nok lidt uvenligt og spidsfindigt fortolket. Men så meget kan man dog sige om de synspunkter, der lå bag disse beslutninger, at udstillingen ønskede at fungere efter en model, der sigtede på at undgå den stagnation og lukkethed, der prægede så mange af de andre danske kunstnersammenslutninger. Men ikke ret længe, om overhovedet, kom den til at fungere sådan. Trods en kort tids medlemskab i gruppen i begyndelsen af tresserne kan jeg ikke huske om udskiftningsordningen nogensinde blev praktiseret efter reglerne, men et faktum er det i hvert fald at man ganske kort inde i gruppens levetid skilte sig af med nogle af de kunstnerisk svageste medlemmer, men jeg kan ikke huske om denne praksis blev gentaget i noget større omfang. I det hele taget havde man nok forregnet sig med hensyn til det mulige i en sådan trafik. Nu var tresserne ganske vist ikke så rig på sammenslutningsdannelse, som senere tider har været det, men den respekt og loyalitet overfor samarbejdet som Pro åbenbart havde regnet med fra sine medlemmers side var tydeligvis ikke så stærk som man havde håbet, og ej heller var gruppen så attraktiv for dens potentielle medlemmer som man havde drømt om. De store veletablerede sammenslutninger var ret lukkede og selvtilstrækkelige i perioden, men til gengæld var tresserne og de tidlige halvfjerdere den mest galleri-rige periode vi har kendt. Gallerier opstod for et godt ord i små billige kældre og andre lokaliteter så udstillingsmulighederne var mange.

Udover nogle meningsmæssige divergencer, der betød at nogle af kunstnerne forlod gruppen i 1964 på grund af, at de savnede en linje i sammenslutningen, så er de fleste frafald vist sket af folk, der faldt for andre fristelser eller søgte fastere rammer. Ordet gennemtræk blev et ord, der i denne periode blev opfundet for at betegne den kraftige udskiftning, der fandt sted i gruppen, skønt den oprindelige procedure ikke fungerede som planlagt. Og i kataloget for 1967-udstillingen udarbejdede maleren Niels Macholm en liste han kaldte '5 års gennemtræk', og her kunne man læse navnene på de kunstnere, der indtil da havde forladt gruppen. De var slet ikke så få. Og slet ikke så ubetydelige. Jeg nævner en række af dem, der i dag stadigvæk har en placering i dansk kunst: Poul Agger, Poul L. Andersen, Peter Bonnén, Ole Finding, Niels Guttormsen, Hein Heinsen, Arne Heuser, Gunnar Hossy, Steffen Jørgensen, Anders Kirkegård, Peer Kofoed Larsen, Kai Lindemann, Peter Nyborg, Tonning Rasmussen, Anne-Lise Rathsack, Henri Rothschild, Frank Rubin, Ole Sparring, Ole Bach Sørensen. Selv ved et tilbageblik, der forsøger at vurdere disse kunstnere i datidens situation, må det siges at det næppe var til udstillingens gavn, at disse kunstnere forlod gruppen efter så relativ kort tids virke indenfor dens rammer.

I dag er disse navne med til at give en forestilling om bredden i Pros sammensætning, men vel at mærke kun den bredde, der blev realiseret gennem udstillingerne, for hvis Pros statutter havde kunnet efterleves i fuldt omfang måtte bredden jo være blevet nærmest total og have omfattet så godt som alt hvad der rørte sig i dansk kunst. Pro havde fra starten ingen ideer om begrænsninger og i navngiveren Frank Rubins lille tekst i 1963-kataloget spilles der på ordets betydning: for. Rubin skriker: 'Vi kommer ingen vegne, tænkte jeg, hvis vi ikke går ind for noget udover os selv. Kunst er da for pokker, at man skaber noget, bygger op, sig selv — i god forstand og indefra — men også og nødvendigvis: alting udenom

én, samfundet, verden. Utopien er den eneste kunstneriske realitet'. Og i slutningen af teksten: 'Vi går altså ind for noget og er for noget. Men hvad? Jeg vil vel vogte mig for at præcisere for meget. Endelig er det jo malere og deres billeder, det drejer sig om. Billederne må røbe os på godt og ondt'. Og skal man dømme efter en af de første fyldige anmeldelser, Jan Zibrandsens i Berlingske Tidende d. 17. nov. 1963, så er det 'de friske anslag efter den herskende spontanismes opskrifter (der) sender farveklange og farverytmer ud i rummet fra så godt som alle væggene'. Karakteristikken må have været ret dækkende, for i et interview med nogle af Pro-kunstnerne året efter, aug. 64, erkendes det, at man nok er kommet til at overekspone visse linjer, 'derfor satte vi os alvorligt ned for at bestemme os for enten en linje eller alsidighed — og har altså vaigt alsidighed'. Denne alsidighed bliver yderligere specificeret: 'Vi vil dække de betydningsfulde i både konkret, spontan, figurativ, nyrealistisk og surrealistisk maleri'. Og allerede i den udstilling, der følger kort efter, nov. 64, synes beslutningen at have sat sig spor. Jan Zibrandsens anmeldelse har denne gang overskriften 'I forvandlingens tegn', og inde i anmeldelsen noteres det da også 'at Pro virker fastere i strukturerne end i fjor', samt at den forandrede sammensætning af medlemsstaben også har haft en positiv indvirkning på helheden. Det nævnes at spontanismen afvejes af en nøgtern, konkret kunst, og at en surrealistisk dyrkelse af det ubevidste ses hos flere af malerne, og det forhold får følgende afrundende bemærkning i anmeldelsen: 'Her er med andre ord afspejlet et ret stort felt af det modernistiske register, der gennemtrænger nutidskunsten i mange lande'.

I flere anmeldelser fra årene 1964-65 og 66 påskønnes de anstrengelser, der gøres fra gruppens side for at lave gode, mangesidige udstillinger. Men kritikken er også fremme og i f.eks. 1966-udstillingens anmeldelse af Ejgil Nikolajsen i Berlingske Tidende tages hele gruppen og dens hidtidige udstillingsaktivitet i betragtning. Til trods for at anmelderen i underrubrikken til anmeldelsen skriver, at 'Billederne på Pro's første opvisning i 1963 løbde, at adskillige af gruppens nogle og tyve malere lå under for en spændetroje. Efterklangs-kunsten dominerede. Man dyrkede den formelle dygtighed, ikke som et middel, men som et mål i sig selv. Stiliseringens og formalismens seletøj glimtede fra væggene', og det siges videre i anmeldelsen, at 'den gift, som gruppen tilsyneladende havde fået ind i kroppen med modernismen, stadig sidder i blodet'.

Allerede ved den fjerde, femte og sjette udstilling var det blevet tydeligt, hvem der dannede grundstammen i Pro, og nu, nærmest et kvart århundrede senere, er det blevet solidt bekræftet, fordi det stadigvæk er de samme kunstnere: Ole Vincent Larsen, Elmer Hemmingsholt, Poul Lillesøe, Kjeld E. Petersen, Roger Martyn Pring og Bjarne W. Troelstrup. De er således blandt de kunstnere, der har drukket modernismen hos Pro, og selvom det ikke skal diskuteres her, så er det måske den fornævnte anmelders mening at disse kunstnere stadig er præget af tidlig giftindtagelse? I hvert fald mente Ejgil Nikolajsen sine ord så eftertrykkeligt, at han ligefrem uddyber dem i sin anmeldelse af Pros 1970-udstilling. I anmeldelsen hedder det: 'Efterklang og eftersnak, tilbøjeligheden for den ydre effekt, interessen for det moderigtige, for det litterært idé-mæssige, det politisk moraliserende eller *samtidsengagerede* hører stadig med i det samlede indtryk af Pro'. At disse kunstnere blev en slags kernetropper i sammenslutningen hører sammen med at udskiftningerne ikke fandt sted som planlagt, og at varetagelsen af udstillingsgruppens praktiske problemer i høj grad skete gennem disse kunstners aktive indsats. At gruppen således gradvis udrustede sig med en fast stok af kunstnere betød jo at gruppen fik større og større lighed med en almindelig dansk kunstnersammenslutning. Der blev, så at sige, mindre og mindre baggrund for at opfatte Pro som en idealistisk afviger i de danske kunstnersammenslutningers selskab. Men helt ubesværet har Pro dog aldrig assimileret sig i selskabet.

Et af de midler hvormed Pro forsøgte at befæste sin anderledeshed var gennem indmeldelse af skabende kunstnere fra andre kunstgrene. I kortere eller længere perioder har f.eks. Holstebros stadskomponist Jørgen Plaetner, forfatteren og oversætterten Ole Wahl Olsen og Henrik Nordbrandt været medlemmer. Og nogle af de tidlige Pro-kataloger må idag være litterære rariteter for her har Nordbrandt og andre trykt digte, der ikke senere er blevet udgivet i bøger. Denne interesse for kunstneriske udtryksformer udover de billedkunstneriske markerede Pro desuden ved oplæsninger, ferniseringskoncerter og lign. og ikke mindst igennem en lang række forskelligartede digteriske, essayistiske og polemiske indlæg i katalogerne. I 1971 debuterede Clausen & Petersen med deres cirkus på Pro. Disse initiativer var dog ikke i det lange løb tilstrækkelige til at fastholde Pros særtræk, eftersom mange andre realiserede lignende ideer. Hvad der i højere grad sikrede bevågenheden overfor Pro, og bevarede et alternativt præg over gruppen, var den store udskiftning, der til stadighed fandt sted. Selvom den faste stok af medlemmer blev mere og mere konsoliderede og prægende var der, så godt som hvert år alligevel, nye gæster og medlemmer at møde på Pros udstillinger. Hvis man med nogle få ord skal karakterisere det særlige ved Pro som kunstnersammenslutning må det være ved rollen som transithal for kunstnere, gennemgangslejr.

Fra starten lagde Pro op til at være en kvantitativt stor udstilling. Den første egentlige udstilling i 1963, efter et par mindre forpligtende udstillinger i stiftelsesåret 1962, omfattede 26 medlemmer samt en gæst (Gunnar Hossy). Og gennemgående har man bestræbt sig på at holde udstillingen i den størrelsesorden. Det er dog ikke altid lykkedes. Men så skyldes det så godt som altid vanskeligheden ved at tilvejebringe den tilgang af nye medlemmer og gæster, som er så vigtig for Pro. Men med sej overlevelsesvilje og åbenhed er det ofte lykkedes at give udstillingen nogle betydelige 'vitamintilskud', der dog desværre i mange tilfælde kun har virket kortvarigt. Men også dette problem har den faste stabs ufortrødenhed kunnet klare, og det endda i situationer hvor flere andre sammenslutninger var ude i tilsvarende ærinder. Det har på en måde været Pros særlige situation, at den som sammenslutning ikke har været attraktiv nok som blivende sted for mange kunstnere, men samtidig så åben og fordomsløs, at den har været god at bruge og gå videre fra. Omstændighederne har således hjulpet udstillingen til ikke at blive instrument for særlige stilretninger eller grupperinger, og tvunget til ret frisindet udnyttelse af mulighederne og derfor holdt opmærksomheden overfor det omgivende kunstlivs potentialer levende. I modsætning til mange af de andre danske kunstnersammenslutninger har Pro i prisværdig grad interesseret sig for udenlandske kunstners optræden. Trods de begrænsede ressourcer, der naturligvis også har ramt denne side af aktiviteten, er det blevet en imponerende række kunstnere, der har vist værker hos Pro igennem de seneste 25 år. Af indlysende grunde har det overvejende været skandinaviske kunstnere, men også adskillige længere væk fra er det blevet til. Fra Sverige har følgende udstillet: Marianne Ansgård, Roj Friberg, Svenrobert Lundquist, Gerhard Nordström, Sixten Haage, Tage Törning, Palle Pernevi, Anders Österlin, Arvid Widerberg og Jacques Zadig. Desuden den norske Solvejg Lohne, islændingen Bjørg Thorsteinsdottir, polakken Ryszard Otreba, italieneren Aldo Tagliaferro og hollænderen Kees van Bohemen, samt tyskerne Carl-Ernst Kürten, Roland Altman, Georg Heidingsfelder, Walter Hellenthal, Erich Lütkenhaus og franskmændene Roch Berny, Edvard Baran og Jean Rustin.

I en af sine små katalogtekster fra 70'erne skriver Poul Lillesøe at Pro er fyldt med skrivende malere. Og det bærer katalogerne da også gennemgående præg af. Her er digte, portrætter og indlæg i stor og forskelligartet mængde. Ind imellem er der følgelig også tilløb til bo-opgørelser og selvkarakteristik. Og disse er naturligvis skrevet på entusiasme og selvtillid, men dog ikke uden erkendelse af det hårde, vedholdende slid som kræves for at holde en stor kunstnersammenslutning gående. Efter 10-årsjubilæet i 1973 skriver Ole Vincent Larsen: 'Ved indgangen til 70 vakler PRO en smule i tovene. Salget er ikke mere godt (som om det ikke altid kunne have været bedre?). Gode kunstnere og kammerater forlader PRO af økonomiske grunde og oplever at sælge bedre andre steder (hvad der er tragisk og uforståeligt da kvaliteten hele tiden har været den samme)! Vi bider os fast og overstår jubilæet. Efter tiåret med løse tænder og de første alderdomstegn som værk i lænderne og i leddene'. Når tilstanden var sådan for ca. 15 år siden kunne det være rimeligt at frygte en ajour-ført tilstandsrapport. Men den frygt er der trods alt ingen grund til at nære. En kunstnersammenslutning er jo ikke en fastbemandet størrelse, der ældes naturligt med årene. Den er også, og især hvis den er som Pro, en formbar forsamling, der hele tiden tilføres nyt blod, ny vækst og kraft. Og man kan ikke beskyldes Pro for frygtsomhed overfor det ny og anderledes. S sammenslutningen har faktisk nærmest efterstræbt at få så meget modstridende og forskelligartet som muligt samlet under sit tag. Ja, i en anmeldelse af Pro-udstillingen i 1974 bekræfter Helge Ernst i Potitiken forholdet. Han kalder udstillingen 'en broget blanding af indbyrdes modstridende anskuelser', og karakteriserer den endda som 'en række separatudstillinger, samlet i Charlottenborgs alt andet end tidssvarende lokaler'. (Det var altså før istandsættelsen).

Med brogetheden og modsætningsfuldheden i udstillingernes sammensætning hentede Pro sig lidt af et image, men ønsket om en, som det hed, 'fleksibel fremvisning af alle markante tendenser i tiden' kan næppe siges at være blevet indfriet. Pro har gjort en del for den konstruktivistiske kunst, som f.eks. på 1971-udstillingen var meget fremtrædende, Pro har gjort en del for naivister og surrealist, og sådan kunne man blive ved, men man må dog nok sige, med den stadige talsmand Ole Vincent Larsen, 'at hovedparten af medlemmerne tilhører en fabulerende, ekspressiv fløj på én eller anden måde'. Dette gjaldt i hvert fald til for ca. 10 år siden. Og det må vist indrømmes at en række af såkaldt markante tendenser af nyere dato ikke rigtigt har været indfanget af Pro. Man kunne nævne det unge, vilde maleri, installationskunsten, frembruddet af såkaldt ny skulptur m.m. Dette kan nærliggende forklares med at mange af disse nye bevægelser er gået udenom sammenslutningerne, at de selv har dannet en slags provisoriske sammenslutninger, eller, hvis de endelig er kommet ind i sammenslutnings-rammer, at der jo er så mange om biddet. Pro har dog, i meget højere grad end de andre sammenslutninger, lukket nye folk ind, deraf det stadig for gruppen så karakteristiske gennemtræk. Især et stort bredt felt af realisme, ekstrem-realisme, fabulerende realisme, surrealisme, kritisk realisme, fortællende realisme, naivistisk realisme osv., har gruppen dækket smukt igennem de seneste år.

Rigdommen på kunstnersammenslutninger i Danmark begrænser den enkeltes chancer og muligheder. Men med konduite og pragmatisk talent har Pro taget vare på sine muligheder. Ved sin størrelse og kunstneriske vægt har Pro en pæn placering nogenlunde i midten af kunstnergruppernes mangfoldige selskab, og det er ikke frit for, at man kan opleve den pro'ske svingdør, med mange ind- og udgående, som en slags symbolsk akse eller omdrejningspunkt for trafikken indenfor samtlige de danske kunstnersammenslutninger. Det har således på én gang været Pros styrke og svaghed hele tiden at skulle leve i et omskifteligt spil med både tab og vinding. Det har holdt gruppen levende, omend man momentvis har kunnet mærke trætheden ved ikke at kunne konsolidere sig med vundne kvaliteter. Men i længden er det nok det sundeste at måtte kæmpe. I Pros første katalog fra 1963 stiller Roger Maryn Pring situationen op med bl.a. disse ord: 'Gruppeudstillinger, censurerede udstillinger, separatudstillinger, som forbliver de samme udstillinger år efter år, billede på billede med samme idé, som måske engang har været god, fra den samme maler. Hvor man kender det! De samme små grønne landskaber, de samme masker, de samme djævle, alle de samme halvfirkantede figurer stående symbolsk stille i et stiliseret jysk landskab, den samme post-mondrianske geometri fra de samme kunstnere igennem årene med de to figurer kun flyttet få millimeter til højre eller venstre eller en firkant en anelse større, fra billede til billede. En fabriktionsproduktion, som ikke burde vedkomme et levende publikum det mindste. Man gad vide, hvad det nytter med den kunstneriske frihed, man så ofte hører diskuteret og omtalt, når disse kunstnere selv sætter rammen om deres fantasi og intelligens så stramt, at det grænser til det tvangsneurotiske. Det virker som om, de ikke havde oplevet noget mere af livet fra billede til billede og heller ikke lært noget under skabelsesprocessen. Det betyder ikke, at kunstnere bliver nødt til at eksperimentere for eksperimentets skyld, måske eksperimenterer de aldrig, men skaber bare. Som Picasso sagde i de nu indtil lede citerede ord: Jeg søger ikke, jeg finder bare. Selvfølgelig kan man udvikle sin kunst ud fra et begreb, som betyder fantastisk meget for en, endog udvikle den langsomt. Men Rafaels madonnaserier og alle Rembrandts selvportrætter indeholder så mange forskellige ideer og forskelligt eftertryk på disse ideer, at man får indtryk af to næsten unaturligt store menneskelige horisonter. Vi har meget brug for at lade sådanne store mennesker tale til os — indenfor kunsten som forøvrigt i vort dagligliv — fra fortiden og nutiden. Det vi lærer af andres horisonter kan bevirke at også vor egen indstilling til tilværelsen bliver udvidet, og det er så op til os selv at bestræbe os på at gøre den så omfattende som overhovedet muligt. Dermed bliver vore talenter ikke indskrænkende, men yderst alsidige og udnyttet fuldt ud. Alsidighed kræver meget arbejde, men den bærer sin egen løn i sig, og man behøver ikke at frygte, at ens personlige særpræg forsvinder, det skinner nemlig igennem alt, hvad vi foretager os. Samtidig får vi meget vanskeligt ved at gå i stå'.

Som man således kan læse startede Pro med at stille store krav op for sig selv. Den slags kan man let gå hen og glemme under 25 års genstridigt arbejde. Men Pro står sig ved at huske sin idémæssige oprindelse, som var baseret på opposition mod det etablerede og stærknede kunstliv, og kærlighed til det alternative. 25 år har ikke kunnet gøre disse holdninger uaktuelle. Tværtimod. Med disse bestræbelser i ny-oplivet form kan Pro såmænd godt tage hul på de næste 25 år. Lykke til.

ODYSSEUS ELYTIS

— græsk digter født 1911 i den kretensiske by Heraklion. Debuterede 1939 med den righoldige samling *ORIENTERINGER*, der med et slag gjorde ham kendt og agtet blandt det lyriklæsende publikum. Elytis hovedværk er *TO AXION ESTI* fra 1959. På grundlag af det har komponisten Mikis Theodorakis skrevet et folkeligt oratorium, og han siger om det, at det er 'det græske folks sande bibel'. Elytis tilknytning til billedkunsten har altid været åbenbar. Han har inspireret og ladet sig inspirere af sine samtidige græske udøvere af faget. Hans brug af livshungrende, solnære symboler og farver vidner om dette. Selv har han lavet en lang række vellykkede collager med brug af trykt papir samt genstande hentet fra hav og strand.

I 1979 modtog Elytis nobelprisen i litteratur.

ANDEN NATUR er hentet fra *ORIENTERINGER* og *LAKONISK* fra samlingen *SEKS OG ET SAMVITTIGHEDSNAG OVERFOR HIMLEN* (1969).

På dansk foreligger antologien *SOLENS MAGT* (Brøndums Forlag, 1979).

Ole Wahl Olsen

Epigram

Førend mine øjne var du lys
Førend kærligheden kærlighed
Og da kysset tog dig
Kvinde

(På dansk ved Ole Wahl Olsen)

ANDEN NATUR

I
Smilet! Dets prinsesse ønskede
At det skulle fødes under rosernes dynasti!

II
Tiden er fuglenes hastige skygger
Mine øjne vidtåbne i dens billeder

Rundt om bladernes dybgrønne succes
Lever sommerfuglene store eventyr

Mens uskyldigheden
Afklær sig sin sidste løgn

Sødmefulde eventyr sødmefulde
Liv

LAKONISK

Dødens sorg satte mig så meget i brand
at min udstråling vendte tilbage til solen

Den sender mig nu til stenens og vindens
fuldkomne syntaks,

Altså, *jeg* er ham jeg søgte.

O hørgule sommer, velovervejede efterår

Spinkle vinter,

Livet betaler et olivenblads obol

Og i dårernes nat bekræfter en lille fårekilling
lovligheden af Det umulige Håb.

(På dansk ved Ole Wahl Olsen)

At være kunstner — et privilegium

At have et arbejde hvis resultat i bedste fald leder til et kunstnerisk resultat, et af 10 eller måske fem ud af 35 forsøg kan måske betegnes som et kunstarbejde. At have valgt et sådant arbejde, er resultatet af et personligt opgør — man er kommet til resultatet som en nødvendighed.

Det er en selvvalgt tvungen frihed med alle dets risici — personlige og økonomiske.

En pilots nydelse er at flyve, og han arbejder med sit liv som indsats, ligesom en astronaut, som elsker sit rummelige rum, og en dykker det dybe vands hemmeligheder. Alle sætter de livet på spil. En pilot og en astronaut ville kede sig med en cykel, og en dykker med et svømmebælte. De har selv valgt det, og beder ingen om at holde sig i hånden.

En kunstner arbejder med økonomien som indsats. Hans livs mening og indhold er hans selvvalgte arbejde, hans privilegium, som må opveje økonomisk velstand. Han har valgt en ustabil økonomi og fået et frit livsindhold.

Når man selv har kastet sig ud i det, har man ingen at klage til, ingen instans man kan ringe til og bede dem sende en kvinde eller mand, som kan og vil holde en i hånden økonomisk og moralsk.

Og hvilket ministerium kunne man tænkes at ville tilskrive? Kulturministeriet synes at ligge nærmest — men hvad er kultur? og hvad er kultur for en minister?

Kultur er ikke et fastlåst begreb, og meningen om kultur — i dette tilfælde billedkunst — er jo svævende, så måske trafikministerens kontor er lige så relevant.

Men ingen — absolut ingen har bedt mig om at blive såkaldt kunstner.

Ja, så klarer jeg mit ambitiøse livsprogram selv — for vi er jo en privilegeret klasse, om så paria eller aristokrat, en folkets tjener eller ven.

Vi lever af og for fantasien. Vi var for alvor beklagelsesværdige, hvis vi blev tvunget til at give afkald på vort fantasiarbejde.

Vi står på hovedet i rosenrabatten med risiko for torne i hænderne.

Fantasien materialiserer sig på papir, sten og lærred, og noget af den hælder vi på flasker til senere brug. Selv om vi en gang imellem får havregrød eller anden billig mad en dag om ugen i stedet for engelsk eller skandinavisk bøv alle ugens otte dage — så er det nu engang selvvalgt. Engelsk bøv i den ene vægtskål, fantasien i den anden. Vor fantasi er jeg sikker på vejer tungest, og hvis ikke, så tvinger vi vægtskålen ned, for vi har jo valgt at leve i fantasien, og vi råber sagte vor hvisken ud med Charles Rivesl ord: Ohh — la — laaaa.

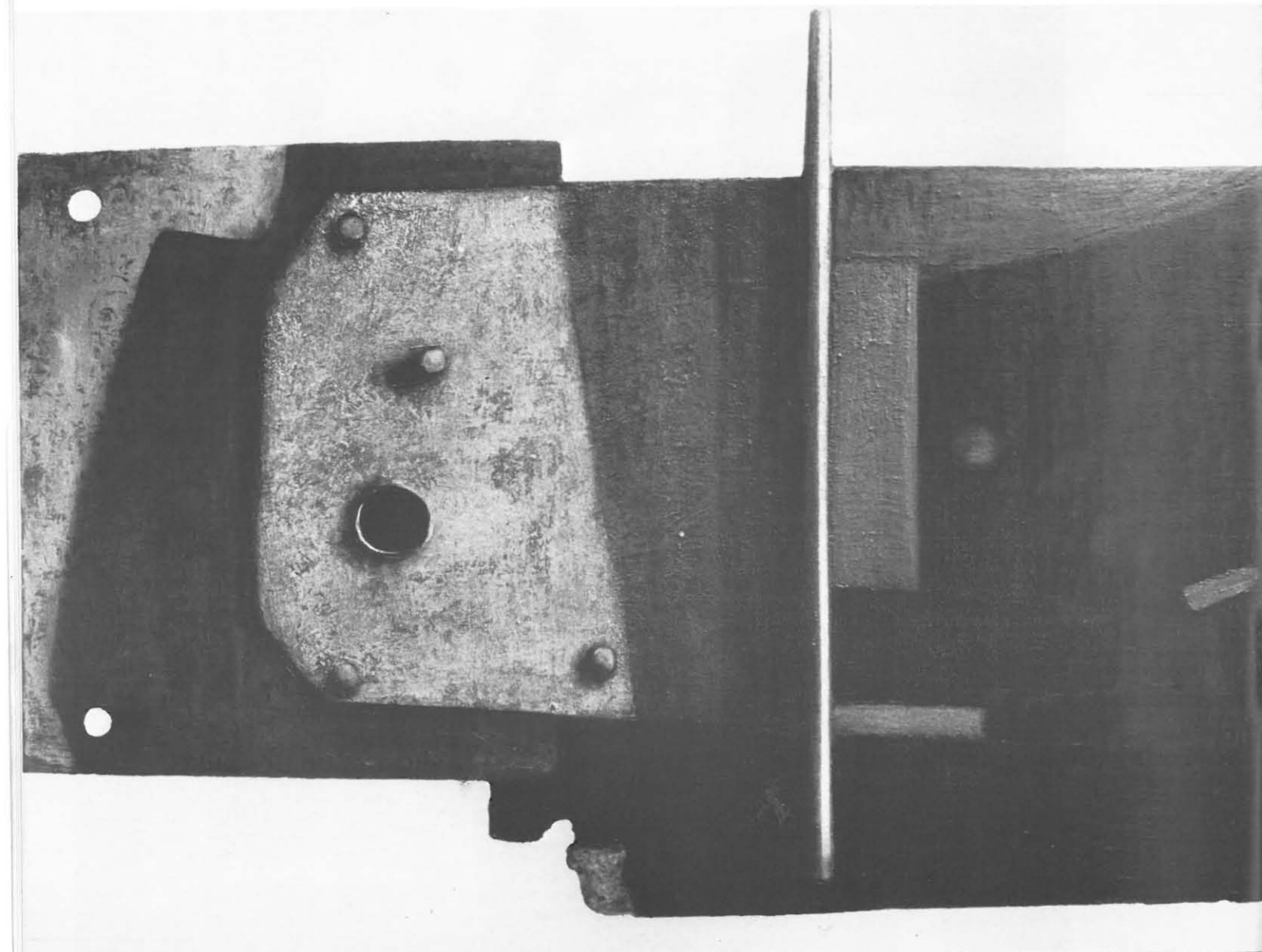
Börje Ottosson

Börje Ottosson

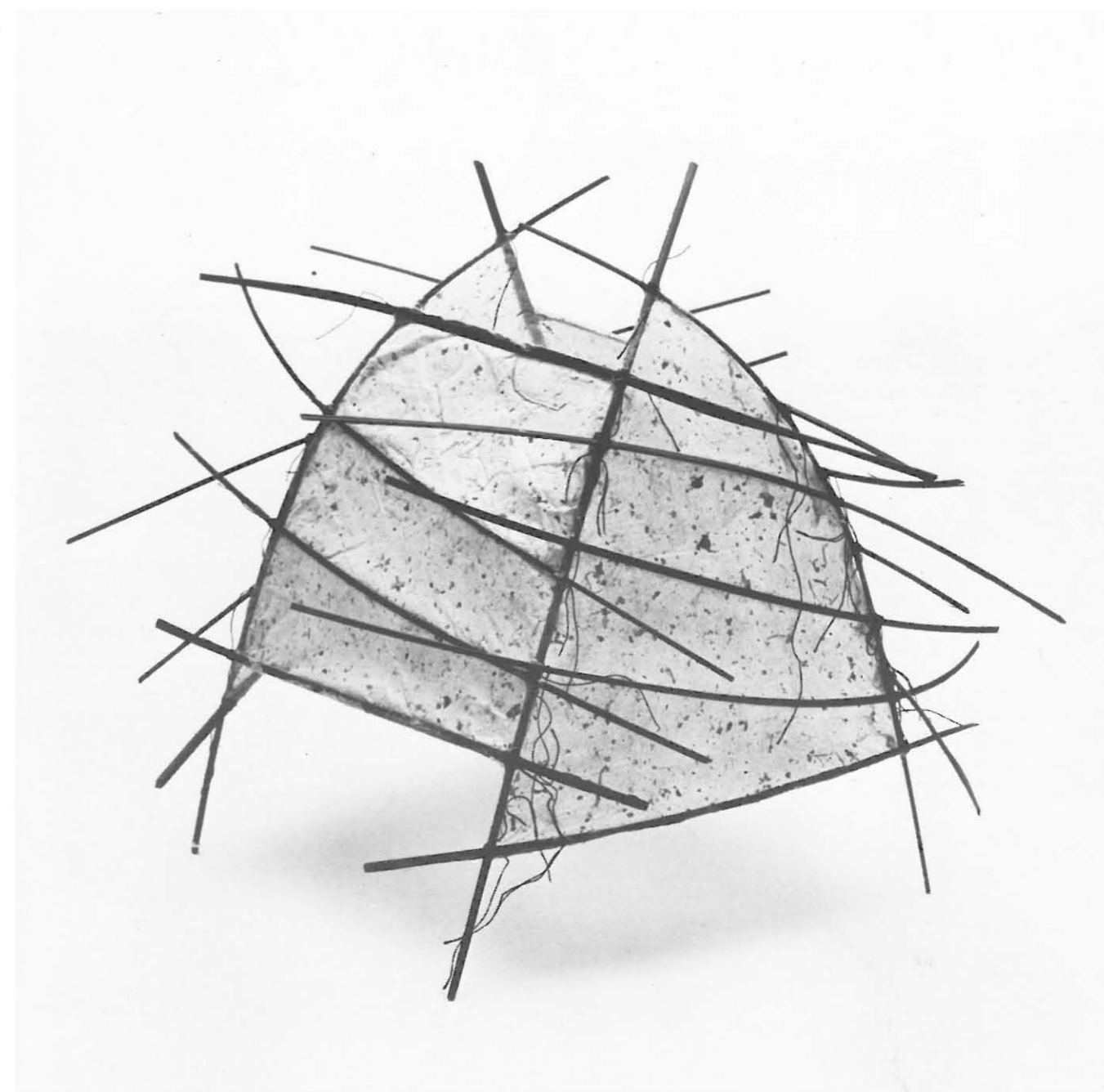
BÖRJE OTTOSSON. I grafikken en verden mellem fortid og fremtid, passioner og profetier i en fantastisk arkitektur, hvor sindrige perspektiver danner rammen om dramaets forløb.

I maleriernes lys, varme og glødende farve smeltet ind i afgrænsede former, der danner dynamiske forløb på fladen eller mødes i energiske sammenstød.

Albert Bertelsen
TEMA med gammel lås, 1987

ALBERT BERTELSEN. Hænder efterlader en skygge af menneske på alt, hvad de rører ved. Efter lang tids brug bliver tingene selv menneskelige: en gammel lås kan være smilende eller vranten, et dørhåndtag sørgmodigt eller udtrykke en længsel efter at blive trykket ned. Billeder af sådanne ting er ikke stilleben men portrætter af langsomt dannede personligheder, der nu har deres egen sære karakter.

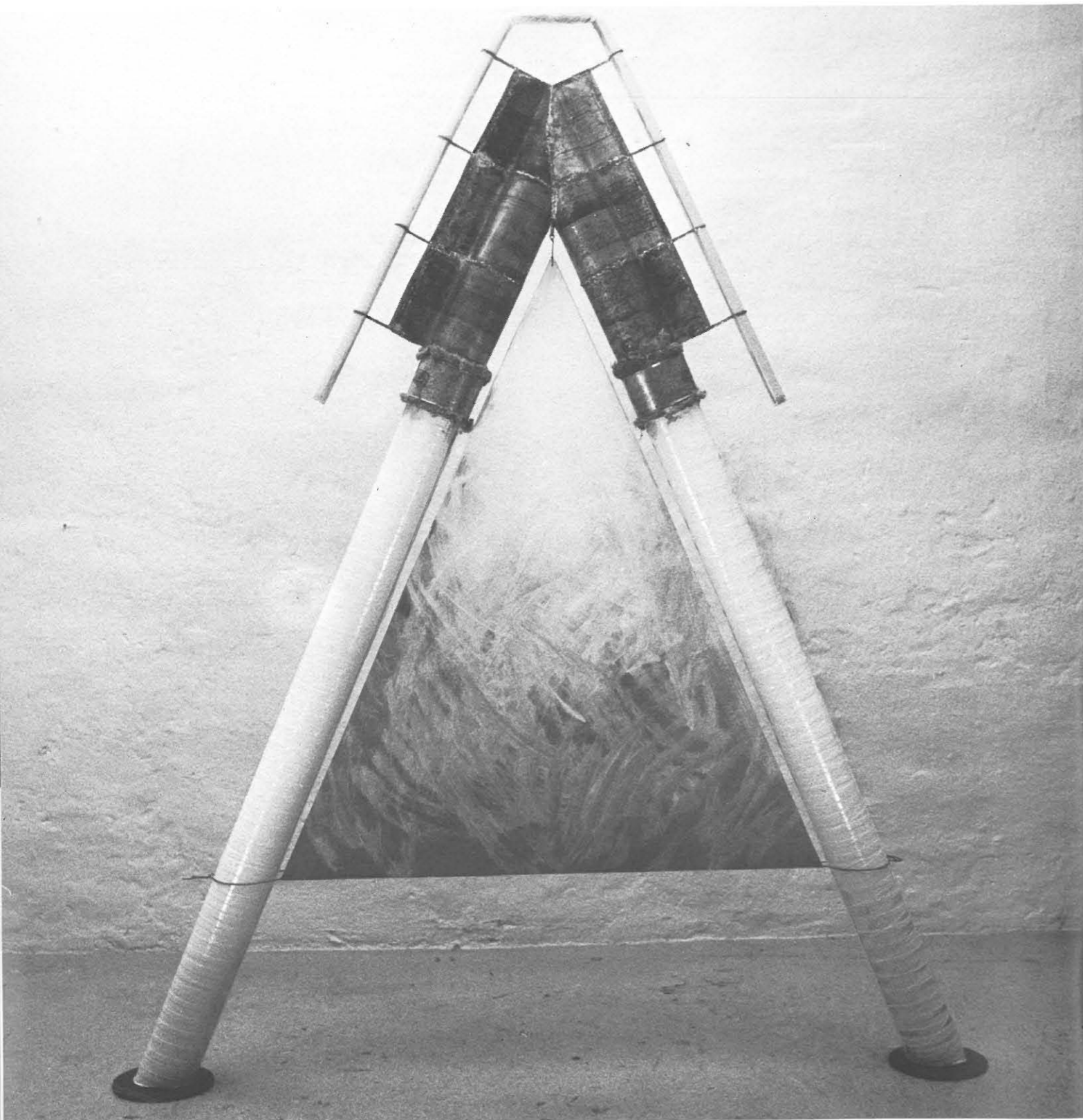

Jane Balsgaard

Jane Balsgaards ophængning er udført i samarbejde med
De Forenede Papirfabrikker på Silkeborg Papirfabrik

JANE BALSQAARD. Membraner, der opfanger liv, udspændte, styrede af sproglige strukturlinier, der skriver deres hudløse budskaber på gulvet, på væggene.

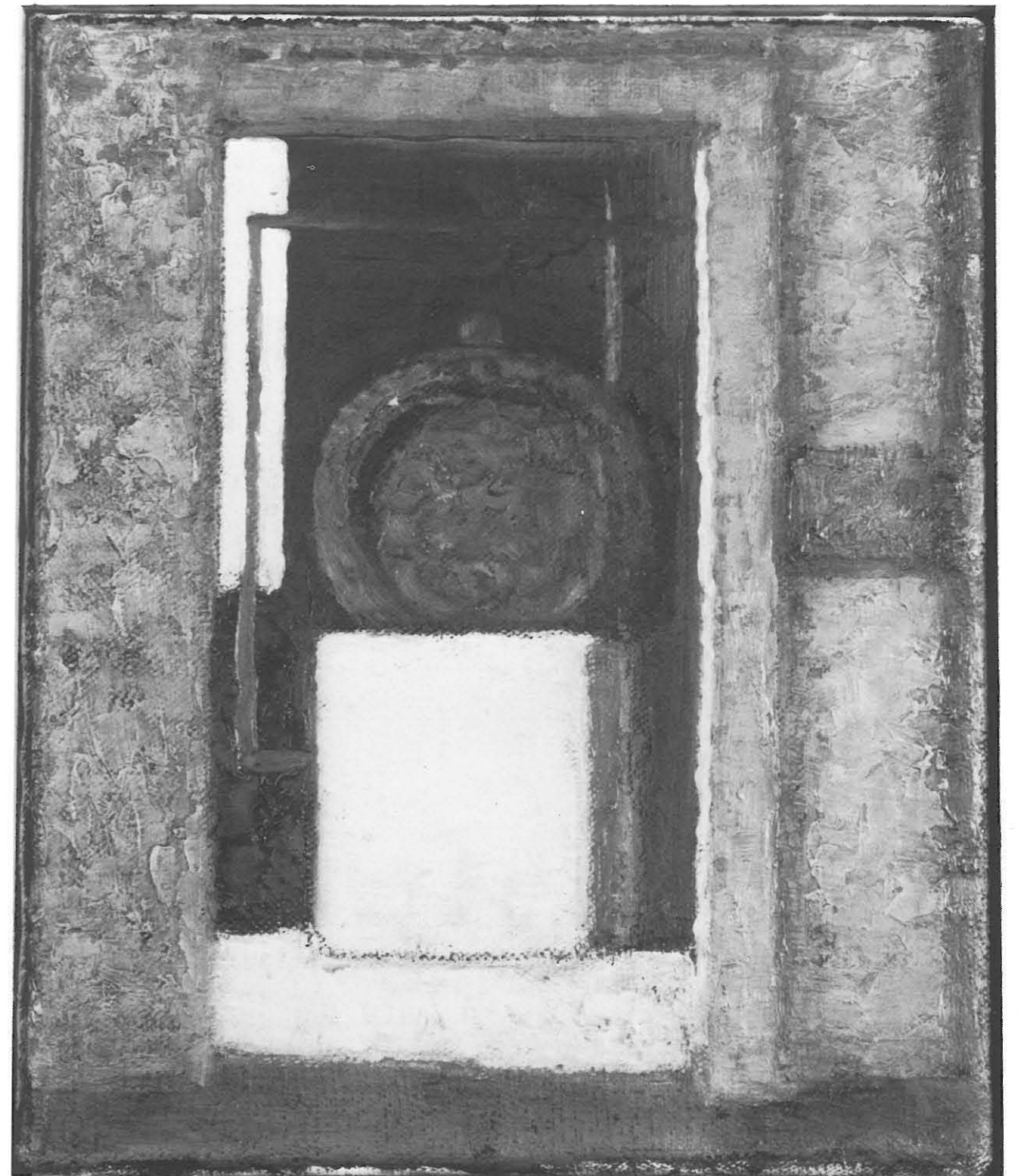
Letheden, luftigheden indkredser tyngden i de variable mellemrum. Fra værket til beskueren til stadigheden en strøm af dirrende signaler, midt imellem musikken og skriget.

Erling Gregers
SPÆRRING, plastic, hvidblik, filt, 190x165 cm

ERLING GREGERS. Tingene er klart politiske. De symboliserer i overført betydning et samfunds spærringer, der er skrøbelige nok til at kunne gennembrydes.

De er kunstneriske afsløringer af magtstrukturernes barrierer og diverse afskærmninger, der til syvende og sidst kun består af tynde vægge, hængt op mellem sammenskruede grader af virkelighed.

Svend Danelund

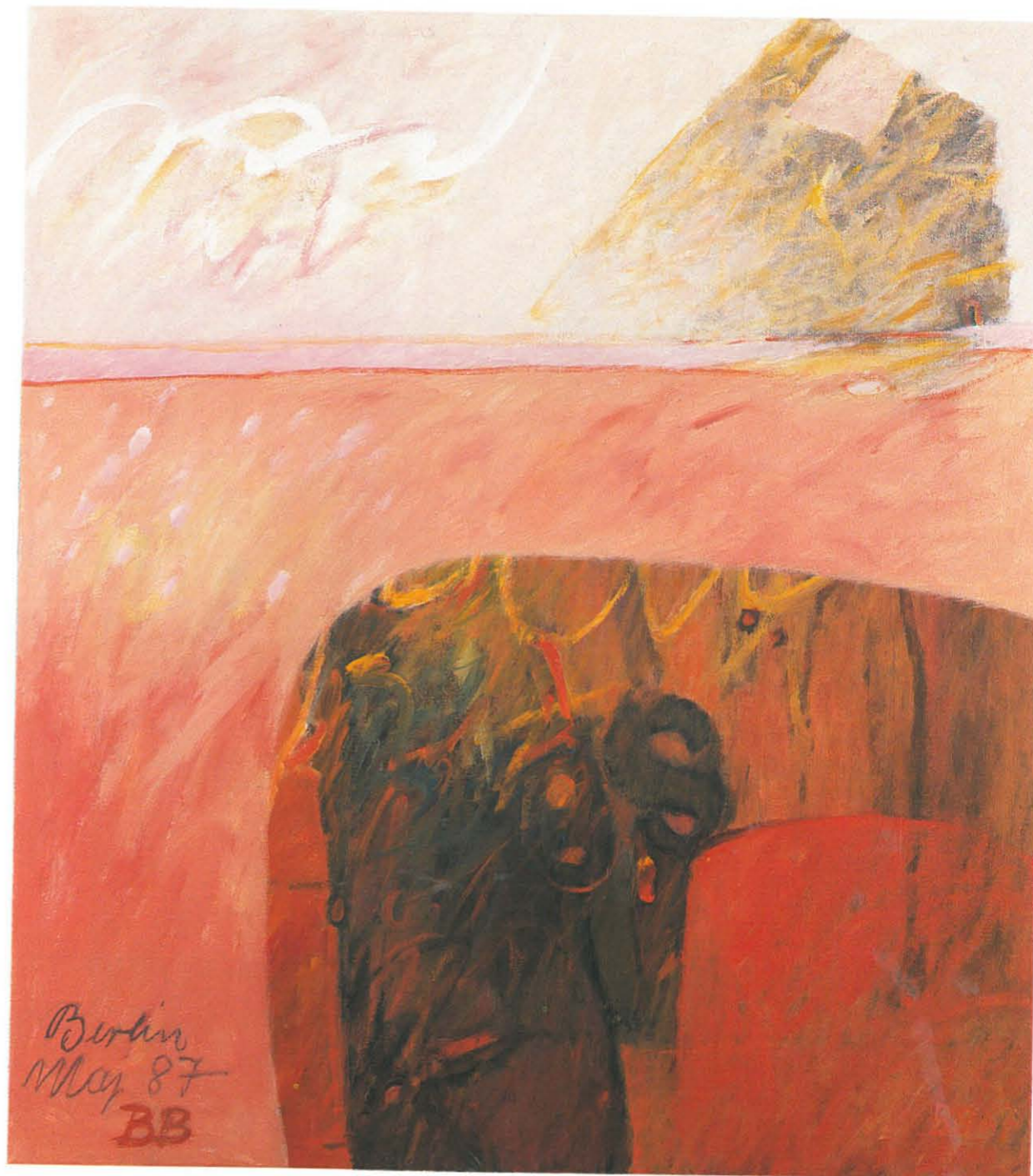
SVEND DANELUND. Nænsomme interiører i en rigdom af gråtoner indrammer tystheden. Stofligheden er fremtrædende og hænger sammen med en dyb tålmodighed under udførelsen — en tålmodighed, der udspringer af beskedenhed og selvkritik. Hvis der er eksplosioner i dette univers, forekommer de i grafikken, hvor det ekspressive får lov til at ånde helt ud i flængede verdener.

Ole Vincent Larsen

OLE VINCENT LARSEN. Ingen mure mellem det indre og det ydre. Ansigtet tegner sig på is-skorpen, fuglen gennembryder sinds-fladen. Nervenettet i kroppen bliver grenmønster uden for ruden.

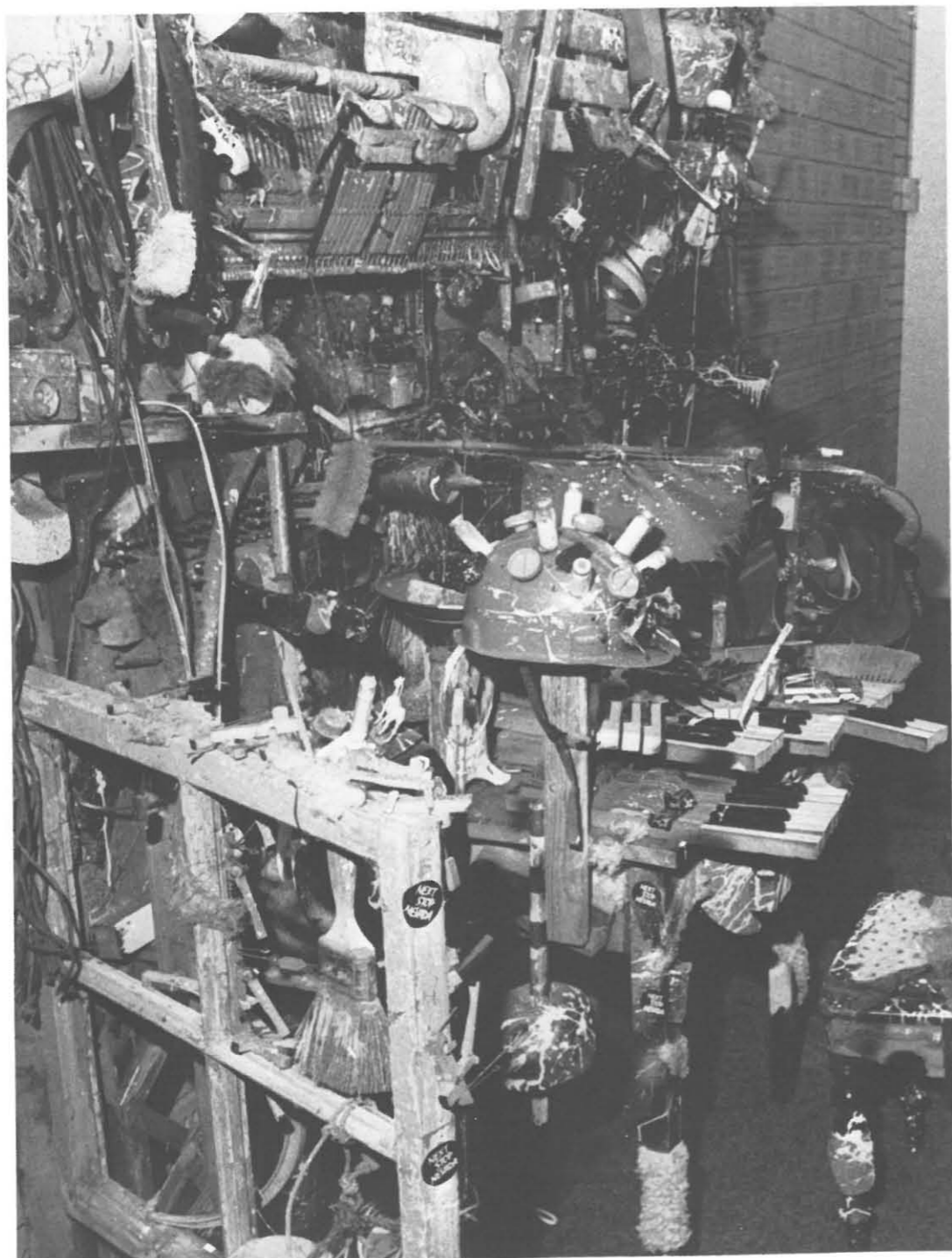
Strukturer i sten eller knoglers kisel bliver strukturer i øjet, der ser. Alting er på en gang drøm og virkelighed. Drømmen afføder billedet, billedet dikterer morgendagen.

Birger Brøndum

BIRGER BRØNDUM. Der hersker en mild, næsten lun atmosfære i disse organiske landskaber, hvor billedfelterne forskyder sig blidt for hinanden. I farvelagene rører det på sig af groende elementer.

Vi er i en indre verden, beslægtet med vores, men med sine egne årstider og antydninger af vegetation. Billederne taler lavmælt men altid artikuleret.

Hans Kjær

HANS KJÆR. Tingene findes, genfindes eller skabes og rives ud af en isolation eller sammenhæng for at indgå i nye sanserelationer. Tingene lægger sig i rækker eller flokkes, afføder fornemmelser, der gror op indefra og bliver til sætninger eller råb i et håndgribeligt sprog — blødt eller hårdt, slidt eller brugt. tingene udgør et landskab: man kan gå ind i det, leve i det, for redskaberne er der allerede.

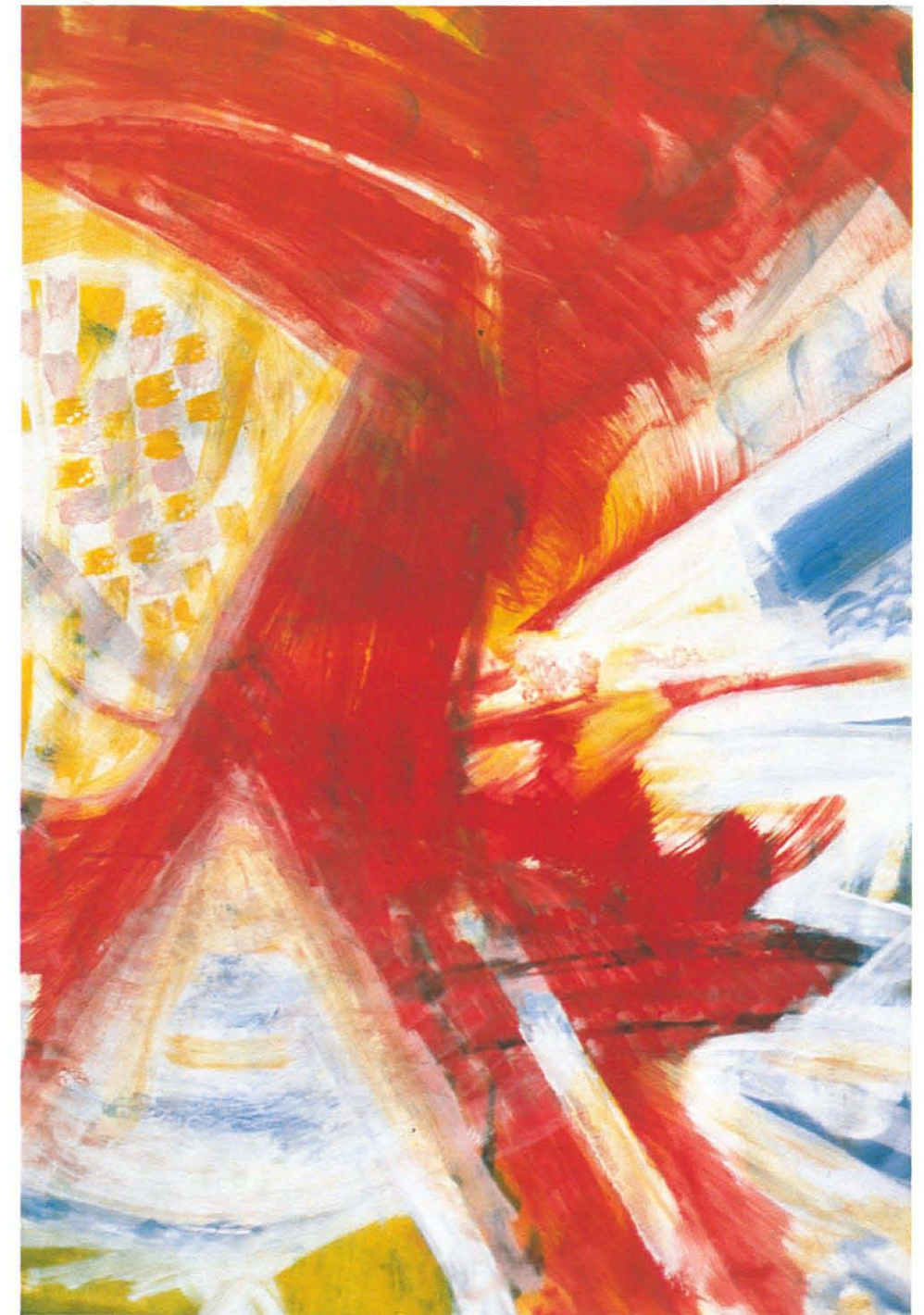
Kirsten Langkilde
SKULPTURGRUPPE 1986, polyester og glas, højde 3 m.

KIRSTEN LANGKILDE. 'Jeg kunne godt tænke mig at finde ... man kan ikke bruge ordet skønhed, man kan ikke bruge ordet sammenhæng, men — et frit billede, hvor man kan udfolde sig ... Frihed eksisterer ikke, det ved jeg godt, men små åbninger, hvor der er plads til mennesket. Og en af de måder jeg kan forsøge at arbejde med mine ting på, er ved at nedbryde tidsstrukturerne. Ikke af ren destruktionslyst, men fordi den digitale tid, den liniehistoriske tid og det cirkulære historiske tidssyn ikke er brugbart for mig'. K.L. i et interview med Marianne Bech 1987.

Poul Anker Bech

POUL ANKER BECH. Stilheden fastfrosset i solpletten på væggen. Altid nogle, der venter ubevægelige i skyggerne af noget. Altid disse bristepunkter mellem handling og ikke handling, hvor billedets ubevægelige elementer tangerer kanten af eksplosionen. Altid dette vemod under en gådefuld himmel. Altid disse mure pakket om et ukendt liv. Altid figurernes smertelige anonymitet.

Poul Lillesø
DYNAMISK RØDT

POUL LILLESØE. Bag farvemassernes hvirvlende heftighed en vitalitet, hvis grundlag er livs-optimisme. Bag valgene af de mest forskelligartede materialer (dog næsten aldrig de tunge, bastante) en aldrig standset nysgerrighed. Altid opdagelsesrejser ind i virkelighedens lag af stof, afprøvninger, eksperimenter: her er ingen blokeringer mellem hensigt og virkeliggørelse, ingen hæmning mellem tænkte planer og bogstavelig udførelse.

Karin Birgitte Lund.

Foto: Ole Haupt

KARIN BIRGITTE LUND. Blyantens sølvtone, der indkredser tings-karakterer eller stenmassers massiver. Kammermusikalske strukturer i lys og skygge, afledt af skiftende facetter af forbrugt eller brugt virkelighed. Monumentalitet i det mindre, det større udbredt som stofligt landskab på papirfladens hvide modtagelighed, hvor en overraskende ny verden opstår.

Finn Reinbothe
SKULPTUR UDEN TITEL, 1987

FINN REINBOTHE. I de variable rum mellem tid og stoflighed sker de sproglige sammenfald. Gennem kunstnerens valg rives 'natur' i videste betydning ind i processerne: mangeartede strukturer væves ind i hinanden til værkets krav til sig selv er opfyldt. I dette bristepunkt sker afsmitningen på nethinden: projektet perciperes og breder sig hos beskueren til en enhedsoplevelse, hvori konstruktion og spontanitet udgør de to yderpoler.

Preben Siiger
LANDSKAB, 1987

PREBEN SIIGER. Farve og lys, en munter stoflighed og sanseglæde, der kastes kalejdoskopisk mellem sindets vibrerende indervægge. En poesi, der ånder bevægeligt i marker, skyer og vand.

Naturen selv, flyttet over på et lærred, hvor den lever videre som et stykke umiddelbar virkelighed, en sang, der forplanter sig til den, der har øjne at se med.

Jan Jensen
MIT POLITISKE TESTAMENTE

JAN JENSEN. Mennesket opløst i sine bestanddele: en flimren af livsenergi! Menneskemassen, der kun kan gribes og begribes i udsnit: en flimren af individualiteter! På kanten af sprængning disse verdensbilleder, på én gang myldrende af farlighed og fortættet kraft. Kunstnerens ansvar: at han tager synerne på sig, tager pulsen gennem billedet på disse kødmassers punkttegn og derigennem gør sig solidarisk med dem.

Annelise Kalbak.

Foto: Ole Woldbye

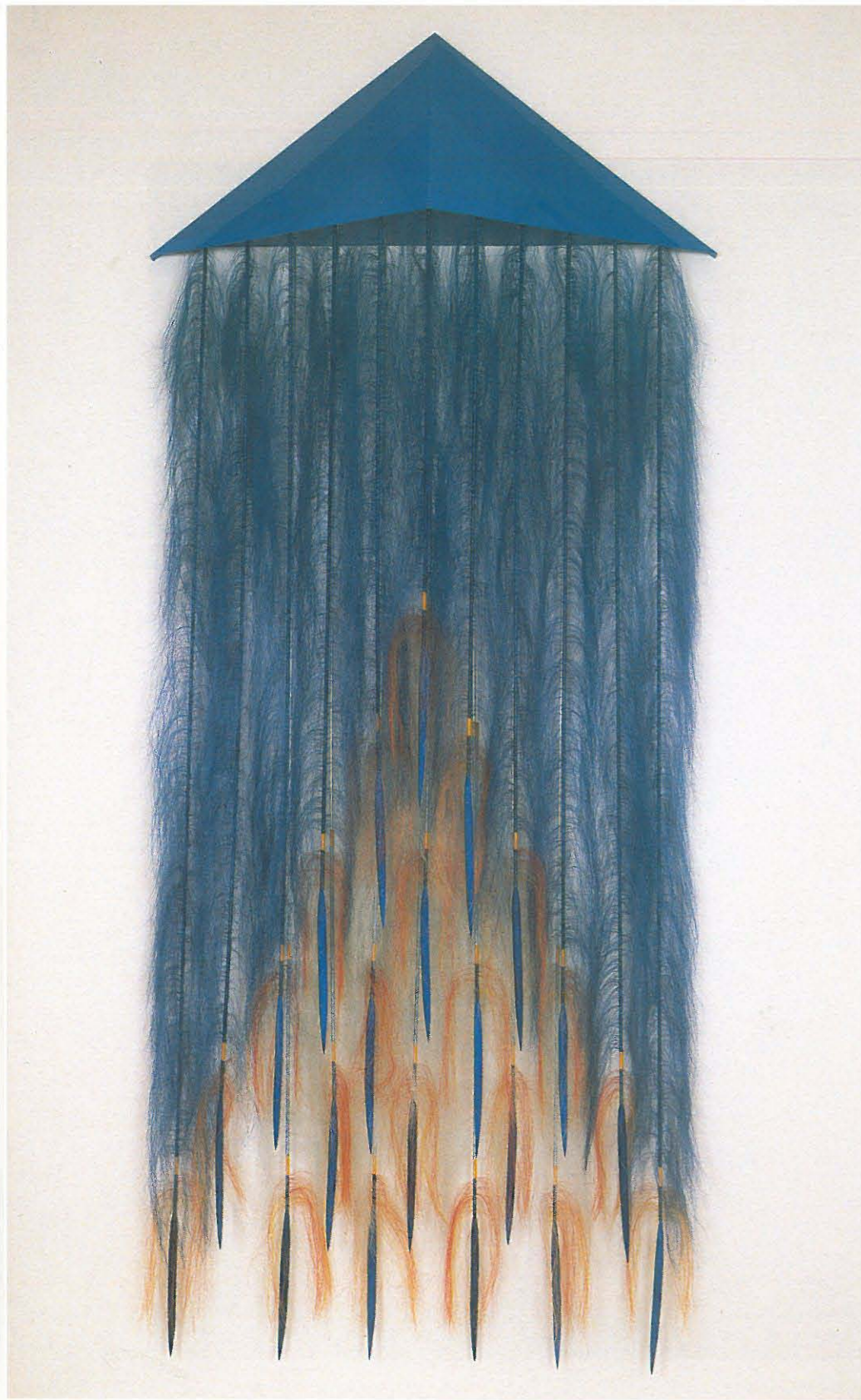
ANNELISE KALBAK. Naturindtryk, der passerer en række psykiske planer før de nedfældes i billedform — nu tilsat vekslende spejlinger af indre vibrationer.

I billedet lag af sind, lag af natur, alfabetet af tegn, der føjer sig sammen til et livfuldt sprog, underordnet abstraktionens grammatik. Overvejelser, tanke-mønstre — men altid spontanitetens mærke bag dem.

Elmer Hemmingsholt
PORTRÆT, 1987

ELMER HEMMINGSHOLT. Figurer, ansigter, landskaber, opstillinger — alting udfoldet, oprejst helt fremme i det nære billedplan. I virkeligheden ren abstraktion, hvor genstandene alene tjener rumlige eller lineære formål, idet de til syvende og sidst underordnes fladen, frontaliteten, der er det bærende element i alt, hvad denne kunstner maler.

Britt Smelvær

BRITT SMELVÆR. De mangedelte strukturer fanger lyset og rummet ind i deres net, som dels fastholder en tidsoplevelse, dels en atmosfære: netop sådan kan en udnyttelse af et materiale åbenbare nye sider ved virkeligheden, lige så væsentlige i den tid der er tilmålt værket som eksistens, som hvilken som helst udsigt gennem en åbning ud til det værende.

Gunnar Bay
BRILLELANDSKAB, 1987

GUNNAR BAY. Sindets spasmer tømmer sig direkte ud i billedet gennem hastigt men præcist tegnede linier eller drivende farveflader. Udtrykkets tonalitet er altid tydelig: musik, der varierer fra forblæste lansetegn til stofflig tæthed på grænsen til blødt mørke: som en blues af fløj! Og altid nærværende og boblende underfundigheden og humoren. Man mærker, hvor skabelsesprocessen i sig selv har været en ren glæde.

Bjarne W. Troelstrup
 Detaille af udsmykning, NESAs Hellerup 1987

BJARNE W. TROELSTRUP. Her bruges de konkrete former til at udtrykke, til at indkredse en række ydre indtryks indre ekko — af oplevelser på medmenneskeligt plan, politiske begivenheder, ting, men vel oftest natur. Ikke underligt, at hans billeder og grafik kan lede tanken hen på en art særpræget scenografi med klart afgrænsede former, men i mørket, i en dyb sort f.eks., klinger drømmene, visionerne.

Claus Bojesen.
 Foto: Ole Haupt MAGISK SLANGE (442), 55x45, 1987. Olie på lærred

CLAUS BOJESEN. Symmetrien og de tilsyneladende dekorative elementer opløser sig efter en vis tid i den frihed, der er det billedmæssige eventyrs. Her lever verdensmyterne, tegnene for de gamle drømme. I fuld bevidsthed om sine midler åbner kunstneren for de arketyperiske billedlag og lader dem strømme med den heftighed i koloritten, der afspejler et ekspressivt temperament.

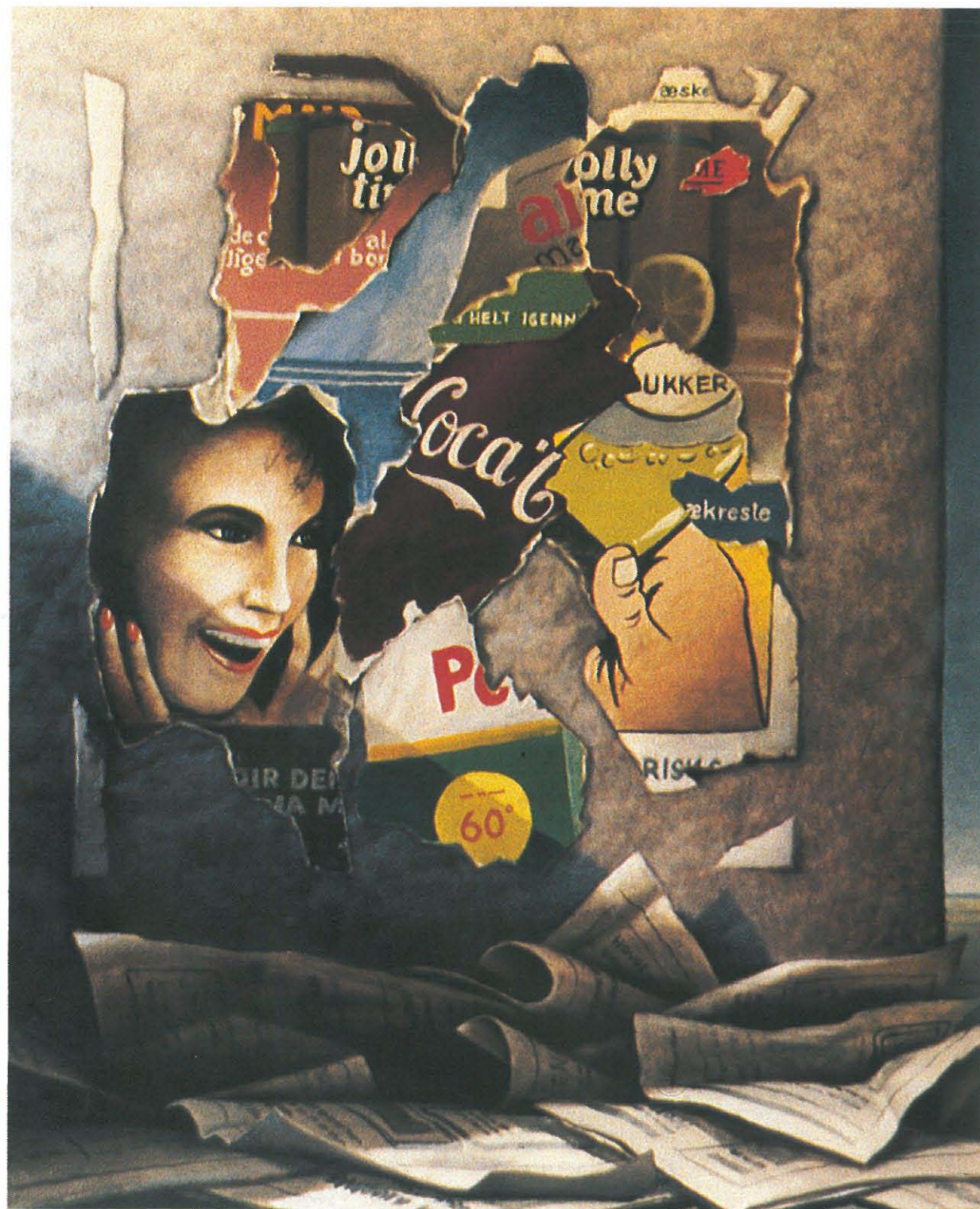
Steffen Lüttge
OVERTAG, bronze 1986

STEFFEN LÜTTGE. Skulpturen som et sprog af visuel arkitektur: glatte formers polerede volumen imod bevægede skeletteringer i kontrasterende materiale. Bærende elementer, opadstræbende linier, der krydser vandrette planer. Konfrontationer mellem teknologisk nøgternhed og indre rums mystik. Også farver, der kompletterer hinanden inden for en kammermusikalsk ramme. Totalindtrykket: et udsagn afledt af en omverdens bearbejdede materialer.

Birthe Kronkvist

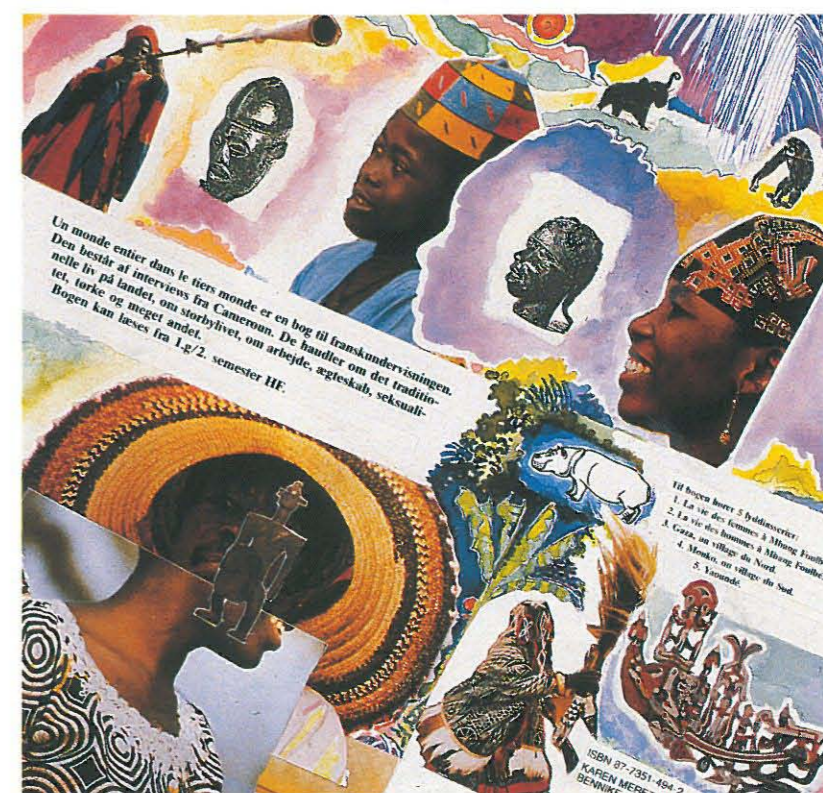
BIRTHE KRONKVIST. Engagement og indføling er nøgleord til dette maleriske univers, hvor mennesker såvel som dyr fremtræder som flæde, ofte prisgivede, og uden deres forsvarsværker. Her blottes, afsløres, men altid med medliden: skarpt lægger lyset sig om en utilsløret verdens kramper og grimasser. Penselen er de blottede nervers forlængelse.

Kjeld E. Petersen

KJELD E. PETERSEN. I disse magiske rum lever tingene deres eget sære liv. De er løsrevet fra deres sædvanlige funktioner og har indgået forbindelser i en fortælling, et eventyr, til tider skræmmende, til tider smukt, om hvad der også kunne være tilfældet.

Vi befinder os i et surreelt univers, i en mytologi, hvor den anden side, den ukendte, af virkeligheden bliver vist.

Roger Martyn Pring
CAMEROUN:
Kunst- og kulturformer,
historie, psyke, miljøer

ROGER MARTYN PRING. Verden som en kaotisk strøm af kendsgerninger, en uoverskuelig geografi af forbihalsende billedmasser. Du skærer dele ud af synsfelter, analyserer, sammenfatter, opsummerer de daglige greb om omverden i dens videste betydning. Facit er et udsnit af DENNE verden, af netop DETTE liv, som du har tilføjet poesens elementer, hvad der giver dine arbejder selvoplevelsens, viljens vitalitet.

Gerda Thune Andersen
TAITALIV

GERDA THUNE ANDERSEN. Fra det hastige rejseindtryk til en genstandsmæssig realisme i det tegnede, der nærmer sig surrealisme. Fra det hurtigt og præcist sansede til indre processer, der forarbejder og bearbejder det langsomt modnende til konkret form og volumen. Fra tegnet til stoffet. Fra stoffet til rummet. Gennem abstraktionen til håndgribeligheden.

Naja Salto

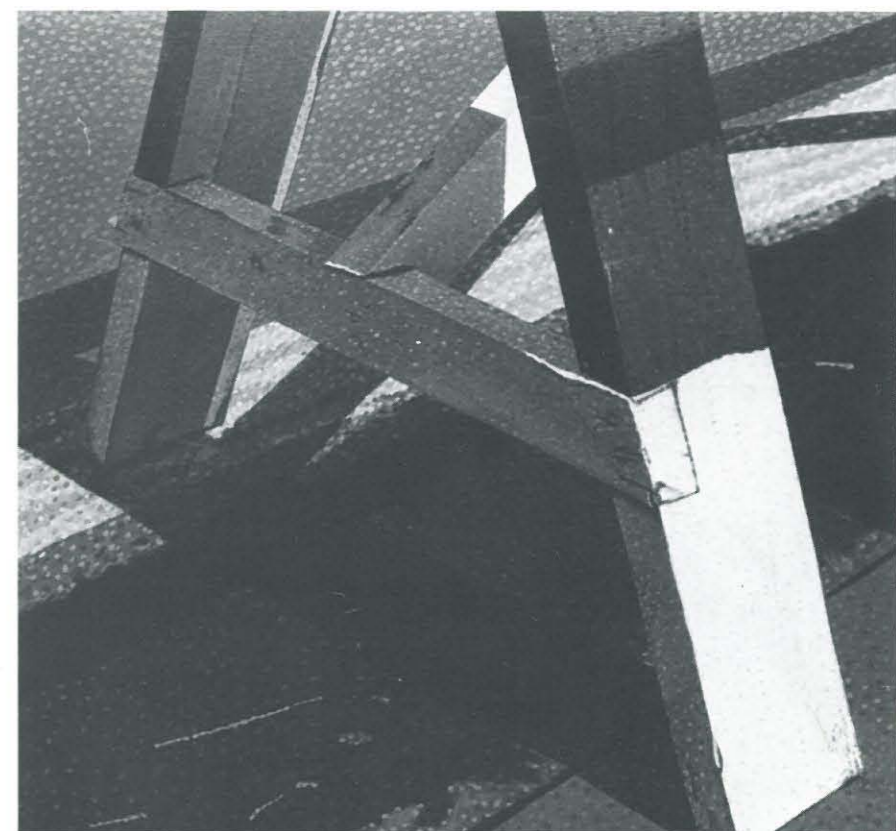
(Naja Salto udstiller ikke i år da PRO er sammenfaldende med hendes separatudstilling på Kunstindustrimuseet.)

NAJA SALTO. En kunst, der signalerer mangedelte udsagn: blødt imod hårdt, varmt imod koldt, rumskabende dyb imod tæt nærhed. Inspirationens fine krusninger, disse strejf af viden om tingenes dybeste åbenhed, bliver aldrig kvalt af den disciplinerede skabelsesproces, tværtimod: som de er der under hele arbejdet, er de også til stede i slutbilledets facit, på én gang autoritativt og nænsomt.

Jette With

JETTE WITH. Et maleri, der både virker ved sin umiddelbare kraft og ved sit engagement i samfundet, hvor mennesket i teknologisk henseende har overtaget dyrets rolle, mens dyret selv er forbrugs-gidsel. Kunstneren benytter sin ret til at gribe direkte ind i en verserende debat med billedet som våben og kampmiddel: penselen skriver imod det destruktive, utrætteligt, eller værker er på en gang påmindelse og bøn.

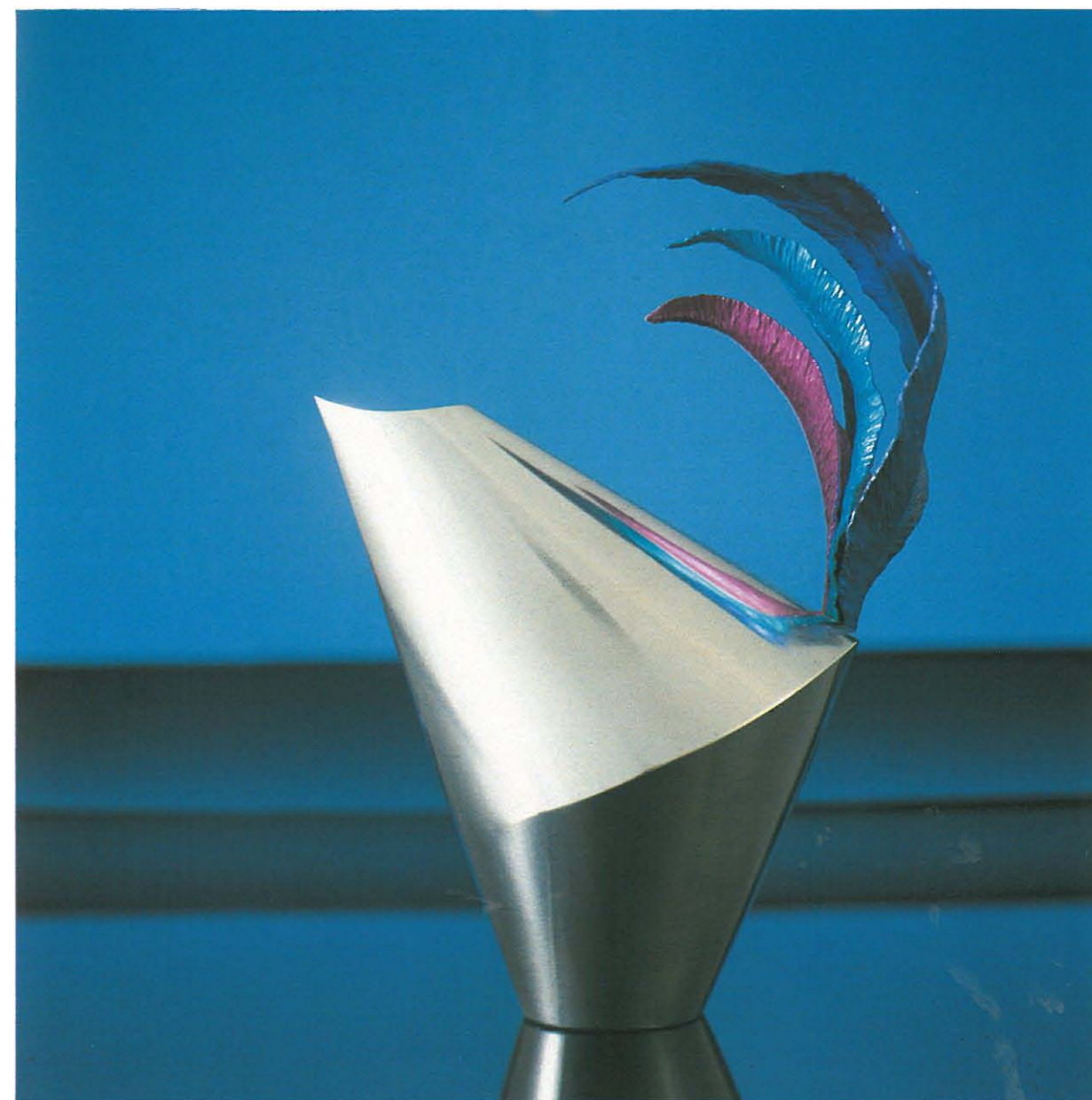
Bjarke Regn
Svendsen
AFSPÆRRINGER

BJARKE REGN SVENDSEN. Den pointillistiske indkredsning af stedse mindre dele af verdens-mønsteret ophøjer det fremstillede udsnit til motiv i videste betydning: så ER det — og udtrykker autoritet og tilværen — på linie med bjerget eller skyskraberen. Sådan kan det oversete ophøjes til dramatisk symbol: pælens tynde skygge udtrykker nøjagtig lige så meget som statuens.

Carsten Svansson

CARSTEN SVENSSON. Livet som en grotesk narredans, for vi er endnu mørk middelalder, hengiver os stadig til absurde grusomheder. Alt dette fastfrosset i billeder, der har ikonens karakter og en imponerende tekniks muligheder for at illudere, fastholde. Bag det duftende stanken, bag henrettelsen latteren, gennem handlingen myten med de mange sidespring, der er nødvendige for fortællingens bredde.

Allan Scharff
VANDHANE, sølv og anodiseret aluminium

ALLAN SCHARFF. Smidighed og tyngde, bevægelighed og dynamik, der sammenfattes i bevidstheden til form. Når de poetiske metaforer og drømme er iklædt realiteter, brydes spejlfladen mellem forestilling og virkeliggørelse. Tingens egen, selvstændige ydre proces begynder og der levnes under arbejdet plads til pludselige indfald, der indpasses i helheden — som sluttelig signalerer, at nu kan dette ikke være anderledes.

Finn Petersen
ANTARKTIS, 1987

FINN NAUR PETERSEN. Spinkelhed og lethed, det tilsyneladende skrøbelige, kan argumentere for en stærkere poesi end det uflyttelige eller uigen-nembrydelige. Udsagnets skelet, der indrammer de reflekterende elementer, giver sin verdens-del endnu en tolkning. Tårnets skrift i rummet, gulvplanets overraskende arkitektoniske vækst — men først og fremmest lyset og skyggen, der absorberes af værkets elementer og bliver en medvirkende del af dem.

Frede Troelsen

FREDE TROELSEN. Denne stille fordybelse i det tunge, denne stædige vilje, der udspringer af den ro, hvis bagside er viden om egne mål, aftvinger stenen en dobbelthed af plastik og metafor. Tålmodigt bragt over naturformens grænse eksisterer disse skulpturer i rummet som natur i sig selv, men nu bibragt det skær af personlig hensigt, der lader dem gro videre som levende ting og tegn.

PRO's medlemsgave 1987

Bliv medlem af PRO's venner

PRO's 25 års jubilæum. Det skulle naturligvis markeres — og det har kostet penge — så vi har brug for mange passive medlemmer, hvis bidrag kan medvirke til, at vi fortsat kan arrangere gode udstillinger.

Som sædvanlig får PRO's passive medlemmer noget for pengene. I år er medlemsgaven et serigrafisk af Bjarne W. Troelstrup. Det kalder han 'Husby-billede' I/87, og det er trykt på eget værksted på Astra karton, 200 gram, i 6 farver. Papirmålet er 55 x 67,5 cm og billedmålet 41,5 x 41,5 cm. Oplaget er 500 nummererede og signerede eksemplarer.

Derudover får medlemmer invitation til såvel den almindelige som en særlig fernisering i forbindelse med udstillingen på Charlottenborg og endvidere får man gratis tilsendt kataloget.

Det grafiske arbejde vil blive tilsendt, når kontingentet på kr. 110,- er indbetalt på PRO's girokonto 1 11 08 02.

Med venlig hilsen
 PRO's sekretær
 Elmer Hemmingsholt
 Brønshøj Kirkevej 27, 2700 Brønshøj

Et forår i Arkadien eller et gensyn med Kunstindustrimuseet

Af Annelise Kalbak

Else Marie Bukdahl, rektor for Kunstakademiets billedkunstskoler har på en meget klar måde skrevet om begrebet 'postmodernisme', firsernes kultur og samfundsliv, herunder den såkaldte tidsånd.

Hun skriver bl.a.:

'Der er ikke tale om en ny 'isme'. Postmoderniteten er resultat af en lang række udviklingsbevægelser og overgange. Tresserne og første halvdel af halvfjerserne er de sidste afsnit i den epoke, som man kaldte den moderne tidsalder. I dette tidsafsnit var samfundsdebatten og filosofien præget af opskrifter på, hvordan mennesket kunne nå til en frigørelse. Denne søgen efter enhed og helhed er afløst af en distance til virkeligheden og en tørst efter at afdække nye orienteringspunkter. Distancen og nysgerrigheden er typiske elementer i den postmoderne filosofi og kunst. Man er opmærksom på paradokserne, mangfoldigheden, de små sammenhænge, de små relationer. De store almengyldige sandheder og ideologier har mistet deres troværdighed.

Det postmoderne rum er åbent, uden grænser. Fordi filosofien ikke er sat til at løse samfundsproblemer er dens skabende evne, den eksperimenterende kraft sat fri.

Kunsten og filosofien har ikke mistet sin samfundsmæssige betydning. Karakteren er blot en anden, budskaberne er ikke skabt for at blive virkeliggjort. I firsernes informationssamfund formidles store dele af virkelighedsoplevelsen via TV-skærme eller datamaters koder. Den viden der ikke kan oversættes til datamaskinernes sprog står i fare for at forsvinde. Det gælder derfor om at bestemme 'den postmoderne viden'. Billeder af begivenheder af vidt forskellig art, sport, kunst, terror osv. passerer hurtigt forbi os, vor evne til medfølelse og fordybelse bliver slidt ned.

Det store spørgsmål er, hvad billedkunstnerne kan stille op med et samfund og kulturliv, der er så fyldt med billeder i forvejen? I dag ser man, at mange af de unge malere og billedhuggere er optaget af at reagere imod den postmoderne tilstand, imod de aspekter der netop forflygtiges. Billederne skal stå stærke og præcise for at få gennemslagskraft. De reagerer mod de betydningstab og nedslidning af holdninger i 'skærmuniverset', medieverdens uhåndgribelige billeder.'

Nogle billedkunstnere henviser til særlige perioder i kunsthistorien, f.eks. romantikken og ta'r symboler derfra eller vender sig til de rituelle funktioner, vi finder i de ældste kulturer. Man leder efter den glemte historiske sammenhæng. Derfor kan man i en periode hos visse billedkunstnere finde sakrale symboler, ritusinspirerede malerier. Betydninger der er glemte eller ikke kan udtrykkes gennem informatikkens sprog, var det man ville nå frem til at skabe'.

Rigtigheden af ovenstående skulle gå op for mig flere måneder senere, mens jeg arbejdede på Kunstindustrimuseet i egenskab af billedkunstner og kunstpædagog i vinteren 1987 og den tidlige sommer.

En skær forårsdag gik det tydeligt op for mig, at det var tyve år siden, jeg startede på Kunsthåndværkerskolen og nogle år senere på Kunstakademiet. Mange ting er sagt, sket og hændt i de forløbne år, jeg har rejst ud, jeg har set meget og jeg har drømt.

Med skarpt blik kan jeg se, at København som er mit udgangspunkt fra min første færd har skiftet profil. Jeg behøver ikke at tage af sted og vende på Fifth Avenue i N.Y. for at se en udvikling. Men jeg kan se, at trækker jeg en radius fra, hvor jeg boede som barn og helt ung ved søerne og fra det nu nedlagte Nørre Hospital, hvor min far en overgang var læge og indover Esplanaden, rundt i Frederiksstaden ned ad Bredgade og ind på Kunstakademiet, ser jeg hvor lidt forandret omgivelserne er, selv om man ikke glemmer Amaliegade eller A.P. Møllers byggeri eller rytterstatuen af Christian X der uendeligt rider og rider i Bredgade. Bortset fra nyrestaureringer af huse og palæer er alt, forekommer det mig, næsten som det var, da jeg enten gik eller cyklede i de gader dengang for 20-30 år siden.

Tanken er både smuk og skræmmende.

Men lad os se på de bygninger, der ligger på samme side som museet. Universitetets medicinsk-historiske museum i København blev stiftet i 1907 og blev overdraget til universitetet i 1918. Langt op i tiden blev der holdt forelæsninger derinde. Bygningen ligger i Bredgade ved den romersk-katolske kirke (i modsætning til den russiske kirke, der ligger længere henne i gaden). Danske Arkitekters Landsforbund støder op til eller er en fløj af Det kgl. Frederiks hospital, der blev indviet i 1757 og modtog den første patient dagen efter.

Det kgl. Frederiks hospital var bygget som lave pavilloner mod Amaliegade, hvor der var fødselstiftelse i Søndre Pavillon indtil den fik sin egen bygning i 1787 i den gård, der lå op til hospitalet. I 1910 flyttede Frederiks hospital og fødselstiftelsen til Rigshospitalet.

Almindeligt hospital lå osse i Amaliegade. Det åbnede i 1769. Det var en såkaldt lemlestiftelse med 16 senge. Senere kunne borgerstanden blive indlagt der, og det blev det første kommunale hospital. I 1863 blev hospitalet afløst af Kommunehospitalet. Lemmerne, de kronisk og venerisk syge blev siden fordelt på nye institutioner.

I 1910 lukkede Frederiks hospital, og de fire fløje omkring Grønnegården blev restaureret 1921-26 af arkitekterne Kaare Klint og Ivar Bentsen.

Kunstindustrimuseet havde indtil da haft til huse i den bygning, der i dag kan ses på Rådhuspladsen i forlængelse af Tivoli (Industriforeningen). Forfatteren Vilhelm Bergsøe har omtalt Fredriks hospital i forbindelse med koleraepidemien, der hærgede København og H.C. Andersen fortæller i 'Lykkens Galoscher' om den unge medicinske kandidat, der ikke brugte hospitalets port, men plejede at klemme sig ud mellem tremmerne på det høje gitter, der omgi'r hospitalet, og som sidder fast en tid på grund af sit store hoved.

Selvfølgelig tænkte jeg ikke hver dag på disse hændelser, men jo mere jeg fik min daglige gang på museet, jo mere kunne jeg fornemme en atmosfære, der er enestående og bevægende. Muligvis er der ikke mange synlige spor af det oprindelige hospital indvendig. Lofterne er blevet gjort lysere efter den tids ideer. Muligvis er alle gulvene udskiftet, men jeg er ikke helt sikker.

Jeg er ikke én der jager nostalgisk efter sentimentale spor, men jeg er fascineret af den tanke, at bruge vores nok ældste hospital til formålet: at vise nutidig kunst og kunsthåndværk i dag. I perioder var der vævestuer og elever fra Teknisk Skole havde tegneundervisning der.

Véd man, det er et gammelt hospital, kan man især fornemme det i Grønnegården. Lindetræerne, der sprang ud, mens jeg sad og arbejdede ved vinduet var et syn så yndefuldt. Tænkte jeg græsplænerne væk, kunne jeg ved hjælp af gamle fotografier klart se hospitalsanlægget for mine øjne. Sikkert i et søle i vintertide, de toppede brosten findes stadigvæk og ligeledes de gullige mursten som flere hospitalspavilloner blev bygget af.

Som barn har jeg leget i forskellige hospitalshaver. Jeg husker haverne på Rigshospitalet, Nørre Hospital, Kommunehospitalet og Kysthospitalet på Refsnæs. Vi, der var børn og stedets læger løb faktisk overalt, der var ikke meget, der var forbudte områder. Men der var nok en fælles måde, de haver var anlagt på: grusede stier, runde bede, gamle træer hvorunder sygevogne og senge kunne stå ofte anlagt i en sluttet firkant. I dag indretter man slet ikke hospitalshaver på den måde, hvis der indrettes haver i forbindelse med nye hospitaler?

Da min første nysgerrighed havde lagt sig efter at have ledt efter gamle køkkenvaske, messingvandhaner eller forestillet mig de længst henfarnede læger og deres patienter, kunne jeg fordybe mig i selve Kunstindustrimuseet.

I samlingerne findes der europæisk kunsthåndværk fra middelalderen og til nutiden. Der findes møbler, billedvævninger og samlinger af porcelæn og fajance, sølvtøj, glas og tekstiler. Der findes fine samlinger med kinesisk og japansk kunst og boghåndværk. Kinesiske og japanske træsnit findes i billedsamlingen samt en stor plakatsamling af nye og gamle plakater. Samlingen forøges på en spændende måde, således er det muligt at aflæse udviklingen inden for det bedste af dansk kunsthåndværk gennem de sidste år.

Dertil kommer indkøb af betydelige kunsthåndværkere uden for Danmark. På biblioteket, der er offentligt, er der bøger om kunst og kunsthåndværk, vigtige værker om orientalsk kunst og kunsthåndværk m.m. Oppe på loftet, på reol efter reol står dejlige bøger, gemt i skuffer, sindrigt pakket ind i særligt silkepapir ligger kostbare tekstiler.

Der findes også et udmærket værksted for tekstilkonservering og i år er der åbnet et værksted for bog- og plakatkonservering. En af vore bedste museumsfotografer har sit atelier her.

En fotografisamling findes med sjældne billeder af vidunderlige møbler, tekstiler og glas. Noget er gået til under den sidste verdenskrig, men fotografierne findes.

Hvorledes sammenkæde alt dette med postmoderniteten og den postmoderne tilstand? En side af det første begreb består i at udvide erkendelsesrummet, indfange flere sider af virkeligheden og afdække glemte relationer.

Energien skal ikke bruges til at udtænke ideologier og omvende anderledes tænkende. Distancen til virkeligheden behøver ikke at betyde ligegyldighed eller en ukærlig trækken sig bort fra andre mennesker, der omgi'r os lige nu. Vi må acceptere den tid vi er i nu! Dette betyder ikke, at man ikke kan have et ønske om at gøre vores tid anderledes, man kan gøre det ved at se på fortiden på en måde blottet for f.eks. politisk analyse, men med en vis distant nysgerrighed.

Men valget er frit, de der ikke kan det, må så f.eks. opleve en eftermiddag i Kunstindustrimuseets Grønnegård på en anden måde. Men ta'r man de postmoderne briller på og går en tur med den lille folder og læser i den, kan blot et skønsomt valg af teksten blive en lille indfaldsvinkel til at se på en anden måde ved at følge teksten her: Havhesten af Niels Skovgaard. Dueslag, bemalet træ på jernstang. Tegnet af Lorenz Frølich. Kvindefigur i sandsten. Original fra Amalienborg. To vaser af sandsten ca. 1750. Kapitæl fra Marmorkirkens ruin. N. H. Jardins aldrig fuldførte projekt. Vase af sandsten. Stammer fra gitterporten foran Fredriks hospital. Herme af Thorvald Bindesbøll. Granit. Udført af Kai Nielsen på Kunstindustrimuseets gamle grund ved Rådhuspladsen. Mindestøtte for Emil Hannover. Kalksten. Udført af Einar Utzon Frank, 1926. Inskription: 'Emil Hannover, Skønhedselskeren, Kunstelskeren, Forskeren, til minde om hans Manddomsværk, Det danske Kunstindustrimuseum 1906-23'. Herme af sandsten. Kvindefigur med overflødhedshorn og frugter. Landbrugets attributter på soklens for- og bagside. Frankrig 18. årh.

Den forårseftermiddag fik jeg lyst til at sætte ting sammen i andre sammenhænge. Ved Havhesten stillede jeg en nyhervervet museumsgenstand: en bakelitradio og en glasbrevpresser fra udstillingen, der netop var der: 'Glas, lys, rum.'

Brevpresseren var lavet over en form, der igen var lavet over en mahognigardinstang fra det nedrevne Marienborg Slot på Møn.

Let var det at lade den brevpresser eller 'grundform' vandre rundt i andre museumssammenhænge. Det samme med den smukke stempelpresse brugt til at stemple museets logo.

Alt dette er gjort før, sagt og tænkt før.

At sætte tingene i andre sammenhænge, at se på en anden måde.

Mindre begejstrede vil måske indvende, at alle kunstindustrimuseer 'kun' viser borgerskabets gøren og laden. Selvfølgelig gør de også det, jeg har set mange museer for kunstindustri i mange lande, fordi jeg synes de er lisså spændende som at se på billedkunst, og jeg har altid været overvældet over de uendelige mængder af sølvtøj-garniturer, små øreskeer til at rense ører med, små utrolige genstande, der osse optræder afbildet i Sothebys auktionskataloger.

Hvad skal alt dette? Hvad skal vi med det?

Al den silke, alle de rigdomme!

Nogle vil sige, at de ta'r afstand fra denne forfinelse, denne dekadente fornøjelse at udforme små, specielle glas til Napoleons vin osv., men vi må ikke glemme, at der også på Kunstindustrimuseer og ikke kun på egns museer er møbler og tekstiler, bøger og legetøj, der også er brugt af andre end en lille elite fra datiden.

Mange af de ting vi ser, møbler o.a. også fra det 20. århundrede dannede forbilleder for bedre møbler, bedre måder at bo på for almindelige mennesker.

Flere malere og billedhuggere i Danmark i det 19. og 20. årh. var både keramikere og møbelfolk, eller guldsmede, var først billedhuggere. Dette var med til at få tingene mere på plads, gøre dem bredere. Som det skete under funktionalismen, jeg tænker på Bauhaus eller den engelske Bloomsbury gruppe. Under den postmoderne tilstand fik man igen øje for de ting der vist altid havde været der.

Men det blev værd igen at se på den lille, sære detalje. Tænke et eventyr. Eller se på de eventyr forfædrene havde fortalt.

Det er blevet vigtigt igen at kunne fortabe sig i en sleben flacon fra Lalique i tredivernes Paris. Det betyder ikke dekadent, overfladisk tænken, men en søgen henimod en skønhed, mod de tegn, der ikke kan kodes ind på et tekst-TV.

Udviklingen kan og skal ikke stoppes.

Jeg vil ikke begynde at sortere i kunsthåndværkere og kunstnere. Som mennesker der finder på, eksperimenterer, må den tid vi lige nu står i (vi ved jo ikke hvad halvfemserne kan bringe) for os lige fuldt være en tid, hvor det at afdække glemte relationer, det være sig sagaer eller en bestemt rosafarvet nellike i en flamsk gobelin, er ligeså selvfølgelig og vigtigt i vores søgen efter nye kunstneriske udtryk.

Jeg holder af de fantastiske nelliker på Rørstrandsk fajance, der slynger sig med en vild livsglæde. Jeg holder også af en enkel glas-P.H.-lampe. Begge udtrykker kærlighed, og begge fandtes den maj måned 1987 på Kunstindustrimuseet i den snart senpostmoderne tidsepoke.

Gennemtræk og/eller fornyelse?

Af Erling Hansen

Det hed så smukt i PRO's programerklæring i 1963, at halvdelen af gruppen hvert andet år skulle stille sig på omvalg og udstille sammen med andre, og det var naturligvis en smuk, men utopisk tanke, som da heller ikke lod sig realisere.

Imidlertid bliver man ved at se på listerne over medlemmer og gæster slået af den store åbenhed og den frivillige afgang, der gennem årene har præget PRO.

PRO har tiltrukket og virket tiltrækkende på unge talenter, hvoraf mange i en periode har udviklet sig sammen med de øvrige medlemmer og derefter fortsat i andre sammenhænge, hvor de fremdeles gør sig stærkt gældende.

Det kan være en styrke eller en svaghed med denne gennemtræk, men kedelig kan den aldrig blive.

Af de oprindelig 26, der fandt sammen i 1963 er der nu blot seks tilbage, og gennem årene har der været ialt 88 medlemmer og 70 gæster. En god del af medlemmerne har først været gæster, før de blev medlemmer.

De anførte årstal bag navnet angiver det år den pågældende er blevet medlem eller har været gæst første gang. I begge kategorier har der forekommet pauser.

De med * mærkede er de nuværende medlemmer.

PRO's medlemmer

fra 1963-1987

Poul Agger 1965
Vibeke Alfeldt 1973
Gerda Thune Andersen 1971*
Poul L. Andersen 1963
Tulla Anker 1972

Jane Balsgaard 1981*
Edvard Baran 1970
Gunnar Bay 1981*
Poul Anker Bech 1973*
Karen Benneke 1981
Albert Bertelsen 1973*
Claus Bojesen 1973*
Michael Buchwald 1981
Birger Brøndum 1978*

Erik Clausen 1970

Svend Danelund 1963*
Helle Vibeke Eriksen 1974
Ole Finding 1964
Kaj Flummer 1964
Knud Erik Færgemann 1972

Peter Gilkær 1963
Erling Gregers 1983*
Niels Guttormsen 1963
H. C. Gørgens 1967

Lis Hooge Hansen 1976
Ole Halskov Hansen 1964
Ole Haupt 1974
Hein Heinsen 1964
Niels Helledie 1971

Elmer Hemmingsholt 1963*
Arne Heuser 1964
Sixten Haage 1980

Poul Janus Ipsen 1965
Bent Irve 1966

Bent Karl Jacobsen 1965
Ebbe Dyre Jarner 1963
Jan Jensen 1980*
Julius Jespersen 1963
Erik Jørgensen 1963
Erling Jørgensen 1964
Steffen Jørgensen 1964

Annelise Kalbak 1981*
Poul Kerber 1963

Peer Kofoed-Larsen 1963
Birthe Kronkvist 1976*

Lidija Dombrovska Larsen 1965
Ole Vincent Larsen 1965*
Nes Lerpa 1963
Chrystoph Lesniak 1968
Jan Leth 1965
Poul Lillesøe 1963*
Kai Lindemann 1963
Mogens Lohmann 1964
Karin Birgitte Lund 1976*
Svenrobert Lundquist 1978
Steffen Lüttge 1981*

Niels Macholm 1963

René Tancula Nielsen 1981

Henrik Norbrandt 1966
Peter Nyborg 1963

Ole Wahl Olsen 1980
Rudi Olsen 1963
Ryszard Otreba 1975
Børge Ottosson 1972*

Kjeld E. Petersen 1963*
Jørgen Plaetner 1966
Roger Martyn Pring 1963*

Hugo Rasmussen 1963
Tonning Rasmussen 1963
Anne-Lise Rathsack 1963
Preben Reinicke 1963
Karl Åge Riget 1965
Flemming Rosenfalck 1966
Henri Rotschild 1965
Frank Rubin 1963

Naja Salto 1982*
Preben Siiger 1972*
Britt Smelvær 1981*
Bjarke Regn Svendsen 1975*
Carsten Svensson 1982*
Grethe Sørensen 1963
Ole Bach Sørensen 1963

Frede Troelsen 1982*
Bjarne W. Troelstrup 1963*
Jette With 1974*
Jacques Zadig 1967

Yan 1974*

Jess Ørnsbo 1976

PRO's gæster

fra 1963-1987.

Roland Altmann 1976
Clara Andersen 1981
Marianne Ansgård 1967

Erik Bischof 1974
Roch Berny 1972
Kess Van Bohemen 1968
Torben Bohse 1982
Alfio Bonanno 1985
Peter Bonnén 1965
Susse Bonnén 1981
Jørgen Bromann 1986
Kurt Brøndsted 1969
Uwe Bødevadt 1981

Birger Christensen 1981
Ulla Diedrichsen 1980
Mogens Egil 1971

Roj Friberg 1966

Preben Gang 1981
John Gøth 1974

Lyman Hansen 1976
Gitte Hauptmann 1983
Mette Hector 1977
Georg Heidingsfelder 1976
Walter Hellenthal 1976

Poul Ib Henriksen 1983
Ingvald Holmefjord 1979
Gunnar Hossy 1963
Grete Holst 1983
Hans Jørgen Hvid 1984
Helge Jacobsen 1967
Jørgen Jacobsen 1981
Fie Johansen 1983
Leif Kath 1983
Anders Kirkegaard 1966
Hans Kjær 1986
Per Kramer 1983
Carl-Ernst Kürten 1979
Kirsten Langkilde 1987
Thor Lindeneg 1981
Solveig Lohse 1979
Erik Lütkenhaus 1976

Harvey Martin 1983

Amid Nasri 1980
Lisbeth Nielsen 1981
Gerhard Nordström 1970
Henriette Nørreholm 1981

Palle Pernevi 1974
Finn Petersen 1981

Leif Petersen 1971
Finn Reinbothe 1979
Jean Rustin 1980

Anne Suzette Sadolin 1984
Ejvind Schaldemose 1983
Allan Scharff 1987
Ole Sporning 1966
Allan Stabell 1984
Hans Voigt Steffensen 1970
Lis Steincke 1981
Kenn Andre Stilling 1981
Palle Søndergaard 1975

Aldo Taglia Ferro 1969
Jytte Thomsen 1976
Björg Thorsteinsdóttir 1977
Anders Tinsbo 1967
Tage Törning 1979
Jan Vestergaard 1981

A. Widerberg 1969
Clifford Wright 1967

Martha Zöllner 1981

Anders Öterlin 1969

PRO's venner er:

Lillian og Erik Adelgård
John Adelgård
Karen Aggernæs
Annette Andersen
B. Stoltz Andersen
Ditte Juel Andersen
Kai Erslev Andersen
Per Egholm Andersen
Tove Andersen
Uffe Andersen
Sven B. Anthonisen
Aage Arnoldsen
Vibeke Arvidson
Stig Askegaard
Karen Backhaus
Elisabeth Bang-Nielsen
Gerd Barfoed
Niels Erik Bay
Else Bender
Linda Bengtson
Erik Bergs tegnestue
Bernsen/Lilienfeldt
Poul Bernth
Martina og Aage Berntsen
Edv. Bertelsen
Gunnar Bertelsen
Th. Bertelsen
A. Besjakov
Niels Beyer
J. Biering-Pedersen
Lis Bjelbo
Harald Bjerre-Nielsen
Anna-Grethe Bloch
Karen Dons Blædel
Karen Bock
Thomas P. Boje
Søren Bokkenheuser
Åse og Niels Bonderup
Nina Borg
Louise Brems
Lynne Buck
Peter Budtz
Jens Buhl
Niels Bundgård
H. Bækgaard
Finn Christensen
Ulla Christensen
Erik Christiansen
M. og J. Christiansen
Bent Cronquist
Leif Dalgaard
S. Dalgaard
Bendte Danelund
Michael Danelund

Inge Debel
Dyva Bogtryk
Ole Egebøl
K. Elkrog
W. Elvius
K. Engelbrecht
Svend Englund
Peter Claes Eskildsen
K. E. Favrbø
Poul Foldager
Ruth Frederiksen
P. Fruensgaard
J. og P. Gabrielsen
Galerie Bech
Galerie Gammel Strand
Solveig Georg
Lene og Viggo Gjerlufsen
Glostrup Bibliotek
Susanne Grau
G. Gudmundsen-Holmgreen
Karen Gøth
Jens Gaardsted
Karin Hagemann
Anna Hall-Nørregaard
B. Jæger Hansen
Bent Kruse Hansen
Erling Hansen
Finn Hansen
Gert Allan Hansen
Jonna og Nielsen Hansen
Jørgen Dan Hansen
Karl Erik Folke Hansen
Villy Hansen
Edith Heil
Niels Helleris
Jan Hemmingsen
Kirsten Henriksen
Lise Henriksen
Preben Henriksen
Claus Hensing
Jørgen Holck
Marie Holten
Hans Petter Housen
Hanne Ring Hougaard
Morten Houman
Harald Hviid
Fl. Høyer
E. Højer-Pedersen
Kirsten Haastруп
Peer Jacobsen
Inge Janning
Allan Vig Jensen
G. Børglum Jensen
J. V. Jensen

John Ørum Jensen
Karin Jensen
Kristian Jensen
Merete Egholm Jensen
Nikolaj Jensen
Robert Jensen
S. Ahlmann Jensen
Viggo Bøhrnsen Jensen
Aage Jepsen
Poul og Lisbeth Jeritslev
Grethe Johansen
E. Jurlander
Lise Justesen
Inge Jønsson
Kenneth Jønsson
Bjarne Heide Jørgensen
Hans C. Jørgensen
Knud Jørgensen
Lis Jørgensen
Kjeld og Anni Kappel
Helle Høyer og Leif Kayeørd
Jørgen Kimø
Gitte Kjær
Houmøller Klemmensen
Erik Steen Knudsen
Trine og Niels Kobberø
Lars Kolind
Eva og Nils Koppel &
Gert Edstrand
Eivind F. Kramme
S. Bæk Kristensen
Bente Køhnke
Einar M. Langset
Allan Larsen
Bente Larsen
Birthe Larsen
Frank Larsen
Jens Vingaard Larsen
Søren Hyldestrup Larsen
Tove og Egon Larsen
Vagn Aa. Larsen
Birthe og Flemming Laursen
J. Dyrmann Leser
Tommy Lindved
Mogens Lundin
Birger Lund-Rasmussen
R. M. Lykkegård
Ole Lyngdam-Pedersen
Arne Madsen
Jørn Madsen
Seamus Madsen
Grete Mathiesen
Rita Mathiesen
Elna Mehlsen

Karin Mejlsbo
Flemming Mikelsen
Erik Møllers Tegnestue A/S
Bo Østergaard Nielsen
E. Gregersen Nielsen
Frank Nielsen
H. Berger Nielsen
Ib Østergaard Nielsen
Jens Nielsen
Jørgen Nielsen
Jørgen P. Nielsen
Jørn Nielsen
Line Fredslund Nielsen
Magda Nielsen
Niels Verner Nielsen
Orla Nielsen
Poul Erik Nilsson
Galerie Norden
Arne Nørager-Nielsen
Flemming Nørregaard
Anni Olsen
Jens Olsen
Ove Olsen
Jens Opstrup
I. Parlov
Birte Pathuel
Holger Pedersen
J. Pedersen
J. Randbøll Pedersen
Ole Albæk Pedersen
Svend Erik Pedersen
Torben Permin
Chr. Steen Petersen
Erik Petersen
Marlene Petersen
O. K. Petersens
Reklamebureau
René Petersen
Else Vibeke Poulsen
Frede Poulsen
Christian Quistorff
Vibeke Ramm
Bent Rasmussen
Claus Rasmussen
Jytte Rasmussen
Steen Skipper Rasmussen
Vigand Rasmussen
Mogens Retvig
Carsten Ridal
Troels Riemann
P. E. Riisager
S. og V. Ritzau
B. U. Roepstorff
I. Rothe
Bent Rotne
A. Rygaard
Finn Rygaard

Jens Friis Rytto
Peter Sander
Gerda Sandholt
Kurt Schlegel
Birthe Schmidt
J. Schou
Bente og Gyula Schupkégel
Kirsten Selsmark
Asger Sessingø
Lise-Lotte Siiger
Leif Skive
Kirsten Skjoldager
Den lille Skole, København
Jette Skovgaard
Poul Erik Skriver
Adolf Steffensen
Finn Stolle
Styrbæks Bogtrykkeri
Thyge Svendsen
Meta Søberg
Torben Søborg
Poul Sølvsteen
Erik Sørensen
Hans Jørgen Sørensen
Jens Ove Sørensen
Nina og Poul B. Sørensen
Søren Sørensen, Randers
Søren Sørensen, Birkerød
Werner Sørensen
Vivi Tarp
Axel Teik
Ulla Therp
Karen-Margrethe Thorndal
Ivan Thulesen
Finn Torjussen
Anette Tjerrild
Bent Underbjerg
Jens Valentin
Hanne Vangsgaard
Kirsten Villadsen
Karin Vilstrup
Vindelev Blindrammefabrik
Richard Walther
Friederike Wenning
Sverre Weis
K. Wibroe
Birger Wulffeld
Henrik Ægidius
Kamma Præst Ørsted
Lis Aaboe
Knud Aahauge
Allerød Kunstforening
Andelsbankens Kunstforening
Anhydro Kunstforening
Arbejdernes Kunstforening
Ballerup Kunstforening
Balticas Kunstforening

Bie og Berntsens
Kunstforening
Bikubens Kunstforening
Carl Bro Gruppens
Kunstforening
Brüel & Kjær Kunstforening
Brøndby Kunstforening
Carlsberg Kunstforening
Codans Kunstforening
Datacentralens Kunstforening
Danske Mejeriers
Fællesindkøbs Kunstforening
DSBs Kunstforening
Kunstforeningen i FDB, Alb.
Kunstforeningen i
Forstædernes Bank
Kunstforeningen
Frederiksberg Rådhus
Fællesbankens Kunstforening
Kunstforeningen
Gentofte Rådhus
Gladsaxe Kunstforening
Gladsaxe Biblioteks
Kunstforening
Grafisk Kunstforening
Hafnias Kunstforening
Haustrups Fabrikkers
Kunstforening
Kunstforeningen for
Helsingør og Omegn
Hillerød Bibliotek
HTs Kunstforening
Kunstforeningen HUMLEN
Hvidovre Kommunes
personalekunstforening
IBMs Kunstforening
IMPULS
Industrirådets Kunstforening
Kunstforeningen v/
Jydsk Telefon
Kampsax's Kunstforening
KDAS Kunstforening
Kemikaliekontrollen/
Miljøforeningen
Kunstforeningen KIR
Kunstforeningen for
Kommunernes
Landsforening
og de tilsluttede institutioner
Korsør Bibliotek
Korsør Kunstforening
Kosan Kunstforening
Kunstforeningen i
Kreditforeningen Danmark
Kunstforeningen v/KTAS
Foreningen Kunst på
Arbejdspladsen

Ledøje-Smørum Kommunes
 Personale-kunstforening
 Lundbecks Kunstforening
 Lyngby Kunstforening
 Lærernes Kunstforening
 NESAs Kunstforening
 NIL Kunstforening
 Njalsgårds Kunstforening
 NKTs Kunstforening
 NOVOs Kunstforening
 Nykredits Kunstforening
 Kunstforeningen for
 Næstved og Omegn
 ON Kunstforening

Politikens Kunstforening
 Privatbankens Kunstforening
 Regnecentrums Kunstforening
 Roskilde Kunstcirkel af 1969
 SDS' Kunstforening
 Semcos Kunstforening
 Shells Kunstforening
 F. L. Schmidt & Co's
 kunstforening
 Sparekassernes datacenter
 Sparekassen Nordjyllands
 Kunstforening
 Stevns Bibliotek
 Struer Skolehjem

Superfos' Kunstforening
 Svejsecentralens
 Kunstforening
 Tuborg Kunstforening
 Udenrigsministeriets
 Kunstforening
 Universitetsbibliotekets
 Kunstforening
 Vallensbæk Kunstforening
 Zürich Gruppens
 Kunstforening
 Østfyn Kunstforening
 Aarhus Stifttidendes
 Kunstforening

Solidaritet

En kunstudstilling kan udmærket sammenlignes med en teaterforestilling: der er tale om iscenesættelse, forarbejde, rollefordeling — og strukturerne i et økonomisk bagland.

Mange af rollerne i det totale spil er usynlige. Man ser ikke suffløren, under spillet *mærker* man kun instruktøren. Endnu mere skjult under overfladen er de mennesker, der får den pinligt nødvendige økonomi til at balancere.

For at en udstilling overhovedet kan komme på benene, er det altid nødvendigt, at der er nogen, der ofrer sig til gavn for de andre. De er sjældne — og det er sjældent, at nogen holder ved. De fleste kunstnere tænker primært på deres egen rolle, når først den er fastlagt, bekymrer de sig mindre om resten. Sådan er det bare — og det er på sin vis menneskeligt. Sådan som forholdene nu engang er.

Men så er der, heldigvis for kunsten, hinc enkelte for hvem kammeratlig solidaritet og medmenneskelig arbejdsiver går op i en højere enhed. Jeg tænker her på et af PROs ældste medlemmer, maleren Elmer Hemmingsholt, der, ene af alle vores medlemmer, i 25 år har slidt med at få alle brikkerne omkring de årlige udstillinger til at falde på plads.

Elmer har, foruden at være en flittig udstiller, været vores sekretær, kasserer, ophænger, styrelsesmedlem m.m. Uselvisk og utrætteligt har han lagt sin energi i, at få PRO til at fungere på alle planer. Uden ham havde PRO ikke været, hvad den er i dag.

Ole Vincent Larsen

Jubilarer

Det tager et vist åremål, før en sammenslutning 'slår an' og bliver accepteret såvel af publikum som af kritik. Det har også været tilfældet med PRO.

Med sit blik for nye talenter har PRO været storleverandør til andre sammenslutninger af ældre dato.

PRO har klaret dette gennemtræk, fordi der altid har været en fast kerne, der førte den idealistiske linie videre.

For nogle har holdt ved — og de er stadig med til at tegne PROs kunstneriske profil og give sammenslutningen det præg af solidaritet og kammeratskab — plus indbyrdes tolerance — som den altid har haft. Lad os nævne disse jubilarer, det fortjener de: Svend Danelund, Poul Lillesø, Kjeld E. Petersen, Roger Martyn Pring og Bjarne W. Troelstrup. Uden deres vedholdende stædighed og engagement ingen PRO!

Fødselsdagsfernisering i Galleri Sct. Agnes den 7.11.87 kl. 11-15

I anledning af min 70 års dag er der fødselsdagsfernisering i galleriet, Skomagergade 9 i Roskilde. Balloner, hoppebolde, kaffe og lagkage.

*Malerier - Vifteskulpturer i akryl -
 Spejlakrylbilleder m.m.*

ALLE ER VELKOMNE!

Åbningstider:
 Tirsdag-fredag kl. 12-17
 Lørdag kl. 10-14
 Søndag kl. 14-17
 Mandag lukket
 Sidste dag er 29.11.87

Tlf. 02 36 88 74 — 02 35 88 70

Med kærlig hilsen
 POUL LILLESØE